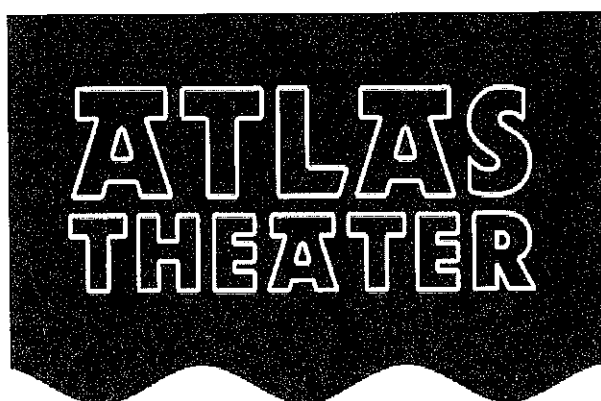


JAARREKENING 2021
Noorderdierenpark B.V., Emmen



INHOUDSOPGAVE

1	Bestuursverslag	3
2	Verslag van de Raad van Commissarissen	16
3	Vaststelling jaarrekening voorgaand boekjaar	19
4	Geconsolideerde balans per 31 december 2021	21
5	Geconsolideerde winst- en verliesrekening over 2021	23
6	Kasstroomoverzicht geconsolideerd 2021	24
7	Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling in de geconsolideerde jaarrekening	25
8	Toelichting op de geconsolideerde balans	32
9	Niet uit de balans blijvende verplichtingen en activa geconsolideerde jaarrekening	39
10	Toelichting op de geconsolideerde winst- en verliesrekening over 2021	41
11	Gebeurtenissen na balansdatum geconsolideerde jaarrekening	46
12	Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling in de enkelvoudige jaarrekening	46
13	Enkelvoudige balans per 31 december 2021	47
14	Enkelvoudige winst- en verliesrekening over 2021	49
15	Toelichting op de enkelvoudige balans	50
16	Niet uit de balans blijvende verplichtingen en activa enkelvoudige jaarrekening	55
17	Toelichting op de enkelvoudige winst- en verliesrekening over 2021	56
18	Gebeurtenissen na balansdatum enkelvoudige jaarrekening	59
19	Overige gegevens	60
20	Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	61

Totaal aantal pagina's in dit rapport: 65

1 Bestuursverslag

Directie & Raad van Commissarissen en Bestuur

Algemene informatie

Noorderdierenpark B.V. is de moedermaatschappij van de besloten vennootschappen NDP Infra B.V., WILDLANDS Adventure Zoo Emmen B.V. en ATLAS Theater B.V. Het dierenpark wordt geëxploiteerd vanuit WILDLANDS Adventure Zoo Emmen B.V., het theater vanuit ATLAS Theater B.V. De onroerende zaken zijn volledig ondergebracht bij NDP Infra B.V.

In dit bestuursverslag zullen de belangrijkste ontwikkelingen en gebeurtenissen in 2021 worden toegelicht.

2021 in vogelvlucht

Net als in 2020 speelde corona ook in 2021 een hoofdrol en bepaalde in grote mate het verloop van het hele jaar. Eind 2020 werd er wederom een lockdown aangekondigd wat betekende dat WILDLANDS per 15 december wederom de poorten kon sluiten. Deze lockdown zou de langste tot nu toe blijken en duurde tot 19 mei van 2021. Vanaf dat moment mocht het park weer gasten ontvangen, zij het mondjesmaat. De heropening ging gepaard met behoorlijk wat restricties, zo moesten eerst nog alle binnenruimtes gesloten blijven, dus ook de grote kas (Rimbula) en was er sprake van een beperkte capaciteit (max 2.000 bezoekers per dag). Per 5 juni mochten de binnenruimtes weer open voor publiek en werd de capaciteit verruimd tot maximaal 5.000 bezoekers per dag. Deze maximale capaciteit konden we waarborgen door middel van tijdsloten en een limiet op het totaal aantal tickets dat verkocht mocht worden.

Vanaf 25 september zijn er verdere versoepelingen doorgevoerd, zo vervalt de noodzaak om 1,5 meter afstand te houden. Binnen enkele horecagelegenheden moet wel, alleen indien gasten binnen willen plaatsnemen, een geldig QR-bewijs getoond worden.

Vanwege de oplopende besmettingscijfers worden er tijdens de persconferentie van 12 november 2021 wederom verscherpte maatregelen afgekondigd. Zo is het vanaf 13 november weer verplicht om 1,5 meter afstand te houden en in alle binnenlocaties een mondkapje te dragen. De impact hiervan, in combinatie met de verplichte QR-code in de binnenruimtes van de horeca en retail, is groot. Dat noopt ons om ook aan de poort eenmalig te vragen naar een geldige QR-code. Het park mag ook nog maar tot maximaal 17.00 uur open zijn en dat betekent dat we voor de 2de keer op een rij moeten besluiten om het populaire Wildnights (avondopenstellingen tijdens de kersvakantie) te annuleren. Op zaterdag 18 december wordt bekendgemaakt dat de maatregelen nog verder aangescherpt worden, dit houdt voor WILDLANDS in dat we wederom de poorten moeten sluiten, deze sluiting zou uiteindelijk tot 25 januari 2022 duren.

Het coronavirus was alom bepalend voor het jaar. Gelukkig konden we – mede dankzij het goede weer – een uitstekende zomer draaien, in aantallen bezoekers bijna identiek aan dezelfde periode in 2019. In geld was de zomer beter dan in 2019 omdat de bestedingen in 2021 hoger lagen. Tijdens de gehele zomer zat het park elke dag rondom de maximale capaciteit van 5.000 bezoekers. In totaal bezochten 516.000 mensen de Adventure Zoo in Emmen. Dat is lager dan in het coronajaar 2020, toen bezochten 560.000 mensen het park en 45% lager dan in 2019, toen er nog 930.00 mensen naar het park kwamen.

De langdurige lockdowns waren de directe oorzaak van de lagere cijfers. Dankzij de goede zomer, de forse kostenbesparingen (ongeveer € 4,5 miljoen) en de steunmaatregelen komt het resultaat van het park uit op € 1,3 miljoen. Algemeen gesteld kunnen we ook concluderen dat alle maatregelen vanuit het businessplan vruchten afwerpen. De bestelzuilen in Momma's restaurant, de verbouwing van Travellers' Taste van a la carte restaurant naar zelfbediening en de verbouwing en het nieuwe assortiment in de souvenirshop. Al deze verbeteringen hebben bijgedragen aan een hogere besteding per bezoeker en lagere (personeels)kosten.

2021 was ook het jaar van het 5-jarige bestaan wat weliswaar niet in maart van dat jaar kon plaatsvinden vanwege de lockdown, maar wel verderop in het jaar volop de aandacht heeft gekregen. De olifantenparade in het park en door de stad was onderdeel hiervan.

Verder is in het hele jaar hard gewerkt aan een aantal nieuwe dierverblijven, verbetering van bestaande verblijven en zijn de voorbereidingen getroffen voor de grote verbouwing van het kompasplein wat begin 2022 van start is gegaan en wat mede tot stand komt door een investeringssubsidie vanuit de Provincie en de gemeente.

In 2021 heeft WILDLANDS verder ingezet op het geven van een belangrijkere plek van educatie in het park en in de communicatie. Die activiteiten zijn voor een groot deel uitgevoerd in samenwerking met de Stichting WNEF (WILDLANDS Natuur en Educatie Fonds). Dit behelst een aantal grote projecten maar educatie wordt ook bevorderd door het realiseren van nieuwe bebording en andere middelen om op een leuke en leerzame manier kinderen en volwassenen de liefde voor de natuur bij te brengen. Naast de bestaande plekken in het park waar mensen educatie konden tegenkomen is er gewerkt aan uitbreiding. Zo werd in 2021 onder andere gerealiseerd:

- De treinstellen in Serenga werden aangekleed met 'stroperij' attributen.
- De telefoonroute waar bezoekers op 5 verschillende plekken in het park boodschappen horen over de goede doelen die wij ondersteunen en de achtergronden hierbij.
- In Animazia werd de escaperoom gerealiseerd die ook het thema 'stroperij' moet verbeelden (als gevolg van corona is deze ruimte in 2021 helaas nog niet geopend).
- Het Kifaru Ranger Station (een uitkijkpost over de Savanne) met een interactieve quiz met eveneens het thema stroperij.

Dierincidenten

Begin september arriveerde de nieuwe fokman "Limpopo" bij de neushoorns die moest gaan zorgen voor nageslacht. De introductie op 16 september verliep echter noodlottig. Ondanks de zorgvuldige voorbereiding ging het mis toen de vrouwen het hazenpad kozen en wegrenden. Als gevolg van de achtervolging door Limpopo en de uitputting die daarop volgde, viel Elena in het water en stierf uiteindelijk aan verdrinking. Dit incident heeft veel indruk achtergelaten op de verzorgers. In overleg met de EEP-coördinator van het neushoornfokprogramma is uiteindelijk besloten om geen nieuwe man meer te introduceren in Emmen. Wel zal het park aan het fokprogramma blijven bijdragen als opvang voor jonge neushoornmannen.

Dieren en dierenwelzijn

Een van de speerpunten uit het businessplan 2019-2030 van WILDLANDS is de verbetering van de zichtbaarheid van dieren. Hieraan is in 2019/2020 al een forse aanzet gegeven en ook in 2021 zijn er veel nieuwe dieren toegevoegd aan de collectie binnen WILDLANDS. Een greep hieruit:

- In Nortica is een Noordzee-aquarium, bestaande uit drie grote aquaria, gebouwd. Hierin zijn verschillende vissen, kreeftachtigen en lagere dieren te zien die in de Noordzee voorkomen, zoals honds- en gevlekte gladde haaien en gevlekte roggen.
- De aquaria in Animazia zijn bevolkt met vele nieuwe vissoorten. Deze aquaria zijn geopend door de Kinderraad net voordat de lockdown opgeheven is eind mei.
- Ook in Nortica is de het nieuwe beververblijf gebouwd (oplevering in 2022). Deze burcht is niet alleen bedoeld als nieuw dierverblijf maar is ook een voorbeeld van educatie omdat op verschillende manieren terug te zien is hoe bevers een burcht bouwen en laat het de impact zien van deze diersoort op onze nabije natuur. De bevers moeten begin 2022 geïntroduceerd worden in dit nieuwe verblijf. In het water bij deze burcht zijn steuren en zalmforellen te zien.

- In de kas zijn Edwards fazanten toegevoegd. Deze bijzondere diersoort is kritisch bedreigd, sinds 2000 zijn deze niet meer in het wild waargenomen. Zij zijn mogelijk uitgestorven en bestaan alleen nog in dierentuinen. Het EEP heeft WILDLANDS benaderd of wij aan een onderzoek mee willen werken.

- Als gevolg van de ontsnapping in 2020 van een aantal wasberen is het verblijf dusdanig verbouwd dat ontsnappen in principe niet meer mogelijk is. In het gehele verblijf is een achterwand aangebracht die hoog en glad is waardoor de wasberen niet meer uit het verblijf kunnen. In 2021 is het verblijf aangepast en vrijgegeven zodat de wasberen weer in het verblijf kunnen.

- In Serenga zijn bij de treinstellen vicuna's geplaatst. In eerste instantie zijn er 2 vicuna's gekomen en dit is later aangevuld met nog één dier. Ze zitten samen met de nandoes in het verblijf.

- Het apeneiland in Rimbula is fors uitgebreid met extra ruimte voor de slingerapen. Dit is gedaan in het kader van het verhogen van hun welzijn. Het WNEF heeft dit mede gefinancierd.

- De giraffe Polepole is geboren in mei en is het tweede giraffe wat in WILDLANDS ter wereld kwam. Het jong moest in eerste instantie apart van haar moeder staan want zij liet Polepole niet drinken. De verzorgers hebben het giraffenjong met de fles gevoed waarna het uiteindelijk zelfstandig kon drinken.

- Eind augustus vond er op de savanne een incident plaats tussen een neushoorn en een zebra waarbij de zebra overleed. Dit incident heeft er toe geleid dat er uitvoerig gekeken is naar de situatie op de savanne, mede omdat een jaar geleden hier ook een incident plaatsvond tussen een neushoorn en een struisvogel waarbij de struisvogel overleed. Uit de analyse is gebleken dat de situatie bij de poort van de savanne niet ideaal gebouwd is, omdat hier sprake is van een trechtervorm die de oorzaak heeft kunnen zijn van deze twee incidenten. Dit heeft ertoe geleid dat de neushoorns binnen zijn gebleven en besloten is om het verblijf aan te passen. In 2021 zijn de werkzaamheden afgerond zodat de voorgaande situaties uit 2020 en 2021 zich niet meer voordoen.

5-jarige jubileum

In 2021 beleefde WILDLANDS haar 5-jarige jubileum. De officiële verjaardag zou 25 maart zijn maar omdat het park toen in lockdown was zijn de festiviteiten opgeschoven met een halfjaar naar 25 en 26 september. Gedurende het hele jaar is er aandacht besteed aan de 5 jaar dat WILDLANDS geopend is via nieuwsbrieven, een grote wand met tijdslijn in het park, een speciaal jubileummagazine voor de abonneenthouders, social posts en nog veel meer. Het weekend van 25 en 26 september stond bol van activiteiten en was de officiële aftrap van de Elephant Parade. De Elephant Parade is een wereldwijde parade van handbeschilderde olifanten in een stad waarbij geld opgehaald wordt voor het goede doel. In 2010 deed deze parade ook Emmen aan. Gedurende een maand stonden zowel in de stad Emmen als in het park 32 olifanten opgesteld. In het centrum was tevens een pop-up store geopend om olifanten, groot en klein, te verkopen. De parade is gefinancierd door het WNEF en door diverse ondernemers. 20% van de opbrengst van de verkoop van de olifanten gaat naar de 'Asian Elephant Foundation'.

In dit jaar bezocht ook de 5-miljoenste bezoeker het park. Op 19 oktober werd de familie Soppe uit Dalen feestelijk verwelkomd en kregen ook andere bezoekers iets extra's om deze mijlpaal te vieren.

Investerings subsidie Kompasplein

Medio juni werd bekend dat de Provincie Drenthe € 625.000 ter beschikking stelt aan WILDLANDS voor de verbouwing van het Kompasplein, het centrale plein in WILDLANDS. Dit bedrag is aangevuld met € 250.000 vanuit de Gemeente Emmen. Het plein geeft nu een kille indruk en staat daarmee in schril contrast met de gethematiseerde werelden die bezoekers in het park zelf aantreffen. De verbouwing omhelst onder andere de realisatie van 2 terrassen, speeltoestellen en de bouw van een doorloopgebied met apen. Ook zal er veel meer groen komen op het plein. Het plein moet daardoor niet alleen gezelliger worden, ook moet dit zorgen voor meer horecaomzet. Het project zal in 2022 gerealiseerd worden.

ATLAS Theater

Inleiding – terugblik 2021

Voor het ATLAS Theater stond het jaar 2021 opnieuw in het teken van de Covid-19 pandemie. Op 15 december 2020 werd de lockdown aangekondigd en sloot het ATLAS Theater haar deuren. Het zou een rollercoaster worden van gesloten naar open op 1,5 meter, van een beetje open met openingstijden tot 17.00 uur, tot weer geheel open maar dan enkel voor publiek met een geldige QR-code uit de coronacheck app (gevaccineerd, getest, hersteld).

De beoogde bezoekersaantallen voor de eigen (professionele) programmering van voorstellingen en concerten zoals opgenomen in de begroting, stonden onder druk door de gedwongen langdurige sluiting. Voorstellingen werden verplaatst, nog een keer verplaatst, geannuleerd, opgenomen in de seizoens-programmering van volgend jaar en uit productie genomen. We konden scholen niet meer bezoeken, zakelijke events en verhueringen werden verplaatst of geannuleerd. In de theaterzalen kwam maandenlang geen enkele bezoeker.

Vanaf 5 juni mocht het ATLAS Theater, onder strikte voorwaarden, weer gasten ontvangen bij de voorstellingen. Echter het kleine aantal voorstellingen dat nog geprogrammeerd stond voor de maand juni kon geen doorgang vinden bij het beperkte aantal bezoekers van maximaal 50. Hiermee is het theater-seizoen abrupt ten einde gekomen. Voor de geannuleerde voorstellingen is gezocht naar een vervangende datum. In totaal ging dit om 123 (unieke) voorstellingen, waarvan er voor 80 een nieuwe datum is gevonden in het daaropvolgende seizoen. Het ATLAS theater heeft besloten om niet over te gaan tot een zomer-programmering maar zich volledig te focussen op het nieuwe seizoen dat start in september 2021.

Met ingang van 25 september werden er verdere versoepelingen doorgevoerd. Het theater opende weer haar deuren voor publiek, mits er een geldige QR-code (gevaccineerd, getest, hersteld) uit de coronacheck app kon worden getoond. In de maanden september tot en met december zijn er 37 voorstellingen gespeeld in het ATLAS theater waarvoor in totaal 12.933 kaarten zijn verkocht, een gemiddelde per voorstelling van 350 bezoekers. Vanaf 28 november moest het theater opnieuw sluiten, waardoor het aantal bezoekers voor geheel 2021 op 12.933 blijft.

Op zaterdag 18 december 2021 is bekendgemaakt dat vanaf zondag 19 december de maatregelen nog verder zullen worden aangescherpt. Alle publieke locaties (waaronder theaters) moeten vanaf 19 december de deuren volledig sluiten tot en met 14 januari 2022. In de persconferentie van 14 januari 2022 is dit verlengd tot 25 januari 2022.

Focus op wat wel kan

Hoewel het theater voor publiek gesloten was, mochten wij openblijven voor medewerkers in het kader van bedrijfsactiviteiten. Repeteren en opnames door professionals konden dus blijven plaatsvinden voor bijvoorbeeld digitale voorstellingen en livestreams. Ook werd het toegestaan de locaties binnen het ATLAS Theater te gebruiken voor onderwijsgerelateerde bijeenkomsten die niet online of in de onderwijsinstelling plaats kunnen vinden. Vanuit de subsidie die verstrekt is door het FPK (Fonds Podium Kunsten) hebben we in 2020 geïnvesteerd in een eigen streamingset en die in 2021 kunnen implementeren.

Kickstart Cultuurfonds

In 2020 hebben we gebruik kunnen maken van de gelden vanuit het Kickstart Cultuurfonds. Het fonds is gericht op het aanpassen van het theater aan de anderhalvemetercriteria (om fysiek bezoek van het publiek te intensiveren). Onderdeel daarbij is het ontwikkelen van de extra trappen vanuit de DvhN-zaal naar de omloop, om zo extra zitgelegenheid te genereren. In 2021 is hier invulling aan gegeven.

Poppodium

De uitbreiding van de DvHn-zaal maakt het mogelijk om ons te richten op de uitwerking van een poppodium. Eerder konden we te weinig kaarten verkopen om de grote popbands rendabel te krijgen, dit zal middels deze 'uitbouw' wel weer mogelijk zijn. Hierover zijn wij in gesprek met zowel de gemeente als No Limit Events en Stichting The Bake Shop Emmen.

Zichtbaar blijven

Ondanks het feit dat het theater voor publiek gesloten is, proberen we zoveel mogelijk in contact te blijven met ons publiek, bezoekers, artiesten en crew en leveranciers. Hiervoor zijn verschillende acties bedacht en uitgewerkt door marketing. Enkele voorbeelden hiervan zijn: ATLAS op bezoek bij artiesten; ATLAS vragenronde: 'vragen aan bezoekers'-video's, ATLAS Vragenvuur: vragen aan artiesten, Kids Vlogs, Techniek vlog, de zomercampagne 'Wij zien de toekomst zonnig tegemoet', de wintercampagne "Ski you soon" en de #like actie met kerst. Daarnaast zijn we aangehaakt bij landelijke campagnes als 'de Belofte', 'Bewaar je ticket, geniet later', 'Mooier dan Ooit'.

ATLAS 5 jaar

In oktober 2021 vierde het ATLAS Theater haar 5-jarig bestaan. Om dit groots te vieren en dit voor iedereen toegankelijk te kunnen maken, is ervoor gekozen om een televisieshow te ontwikkelen in samenwerking met Podium.tv en ZO34: de ATLAS jubileumspelshow. Onder leiding van de teamcaptains Cees Bijl en Eric van Oosterhout, speelden Peter Heerschop, Karin Bloemen, Tineke Schouten en Charly Luske de hoofdrol. Ook is er een speciale avond georganiseerd voor genodigden met de voorstelling van Simone Kleinsma. Het 5-jarig bestaan van het ATLAS Theater zou gedurende de rest van het jaar volop onder de aandacht blijven. Hiervoor is een speciaal jubileummagazine ontwikkeld.

Educatie

Vanwege corona kon niet gestart worden met Podium Plan Emmen 2020/2021. Het gezamenlijke initiatief van Kunst & Cultuur Drenthe en het ATLAS Theater, waarin beide organisaties zich sterk maken voor de cultuureducatie voor ieder kind op de basisschool. De introductie van de educatieve programma's in de groepen werd daarom op een alternatieve wijze gedaan, door instructiefilms en digitale workshops aan te bieden aan de scholen. Ook kon men gebruik maken van het speciaal ontwikkelde digitaal lespakket dat we vanaf maart 2021 gratis aanboden aan de scholen. In totaal hebben 35 scholen hiervan gebruik gemaakt.

Met de start van het nieuwe schooljaar in september konden de docenten samen met hun leerlingen weer in het theater terecht voor rondleidingen, lezingen en schoolvoorstellingen. Met name het Esdal College, Carmel College en Drenthe College hebben hier regelmatig gebruik van gemaakt.

Jongeren campagne

Jongeren zijn de toekomst van het theater! Helaas is de (landelijke) ervaring dat deze doelgroep het theater nog te weinig weet te vinden. Om deze jongeren, in de leeftijd van 12 t/m 16 jaar, goed te kunnen 'bedienen' hebben de Drentse Theaters elk een jongerenpanel geworven. Het doel is om samen met, voor en door de jongeren voorstellingen te programmeren en activiteiten, events te organiseren die hen aanspreken. Daarbij zijn de jongeren in de lead en ze fungeren als ambassadeurs van de theaters en zijn het aanspreekpunt voor hun leeftijdgenoten. In samenwerking met de jongeren van Loods13 is een wervingsfilm opgenomen. Hiermee heeft het ATLAS Theater 12 enthousiaste jongeren geworven waarmee in 2022 het eerste evenement zal worden gerealiseerd.

Financieel

Financieel was het alle zeilen bijzetten in kostenbeheersing, het aanvragen van steunmaatregelen en het realiseren van eigen besparingen. Hoewel we direct begonnen zijn met bezuinigingen en kostenbesparingen, kwamen er gelukkig ook financiële steunmaatregelen beschikbaar vanuit de Rijksoverheid. Onder andere met de steun vanuit de NOW-regeling en de doorbetaling van de reguliere subsidie van de gemeente Emmen kon het ATLAS Theater dit jaar doorkomen. Ook is met het MT en de Raad van Commissarissen steeds bekeken

welke consequenties de nieuwe maatregelen hadden voor het ATLAS Theater en daarop is altijd direct goed gehandeld.

We zijn 2021 goed doorgekomen, ondanks de noodgedwongen halvering van de bezoekersaantallen. Met gemotiveerde medewerkers, met trouw publiek, met de Rijksoverheid, de gemeente Emmen en onze sponsors de Rabobank en NDC Media die ons financieel (zijn blijven) steunen en Vrienden van ATLAS die massaal lid zijn gebleven. We voelen ons hiermee enorm gewaardeerd en zijn er trots op.

De komende jaren zullen we de schade van de pandemie nog voelen en hebben we tijd en middelen nodig om dit te overbruggen om op ons oude niveau terug te komen. We kijken positief naar de toekomst en blijven ons, ook na Covid-19 richten op wat er wel kan.

HR ATLAS Theater

Voor het ATLAS Theater was het ook een zeer pittig jaar. Meer gesloten dan open en wanneer geopend dan vaak gepaard met restricties.

Een grote uitdaging die mede door corona is ontstaan binnen de theatertechniek is het verkrijgen van extra mankracht bij grotere voorstellingen. De vraag op de markt is zo groot, dat er hoge salarissen geboden en gevraagd worden en menig theatertechnicus niet in loondienst wil en zichzelf tegen hoge tarieven verhuurt als ZZP'er. Dit maakt het steeds uitdagender om aan mankracht te komen en zorgt voor extra druk op de loonkosten.

Ook de horeca binnen het theater heeft grote uitdagingen. Van het reeds kleine team dat er voor corona was, is na de lockdown (september 2021) niet veel meer van over. Op twee vaste medewerkers na, moeten we het voltallig team opnieuw vorm gaan geven, iets wat een lastige en zware taak blijkt te zijn. Dit mede doordat de structuur binnen deze afdeling er nog niet goed ligt. Van daaruit is er dan ook besloten om hulp van een externe partij in te schakelen. Hierbij hebben we gebruik gemaakt van een adviesbureau, zij leverden een senior specialist samen met een operationeel georiënteerde medewerker. Samen zetten zij de structuur en lijnen uit, in de tussentijd werven wij een ervaren coördinator Horeca die mee kan in de lijnen die al zijn uitgezet.

Tevens is er vraag ontstaan naar een Operationeel Manager, een bruggenbouwer gepositioneerd tussen de directeur Theater en de operatie in. De vacature van Operations Manager zal beschreven gaan worden en zal wanneer de omstandigheden het toelaten opgezet gaan worden.

HR WILDLANDS

De start van dit jaar was er één in lockdown, wat menigeen zwaar viel. Het gevaar van demotivatatie en isolatie loert, daarbij heeft de maatschappelijke discussie rondom test- en vaccinatiebeleid op de één meer impact dan op de ander. Voor ons als organisatie is het noodzakelijk om te zorgen dat we in contact blijven met al onze collega's en ondersteuning bieden daar waar nodig. Door middel van een anonieme enquête hebben we geïnventariseerd hoe onze medewerkers zich voelden en of ze ergens ondersteuning vanuit de organisatie konden gebruiken. Het merendeel gaf aan last te hebben van alle coronagerelateerde maatregelen en hier privé een prima vangnet voor te hebben en er dus vanuit ons geen verwachtingen waren.

Ook in 2021 hebben we nog mensen gedetacheerd bij verschillende zorginstellingen of andere bedrijven en hebben we gebruik gemaakt van de NOW-regeling daar waar mogelijk.

Waar het voorjaar normaal in het teken staat van de werving, iets wat nu niet nodig was, bleef er nu voldoende ruimte en tijd over om projecten op te pakken en af te ronden.

Deze projecten behelzen onder andere het nieuwe functiehandboek maar ook het beoordelingsbeleid, het herziene onboardingsprogramma en het schrijven en implementeren van de klokkenluidersregeling.

Vanaf begin mei werd duidelijk dat versoepelingen en de daarmee gepaard gaande opening in het vooruitzicht lag. Tijd voor ons om volop in te zetten op de werving. Middels een aantal meet & greet avonden hebben we geprobeerd onze personele bezetting op orde te krijgen voor het komende seizoen. Iets wat een lastige opgave was. De krapte op de arbeidsmarkt en de vele medewerkers die andere inzichten hadden gekregen en

van baan veranderd waren, maakte het lastig om onze voltallige bezetting op orde te krijgen. Mede door de langdurige lockdown kon je merken dat iedereen toe was aan ontspanning en wilde men alles wat on hold gezet was nu inhalen. Iets wat een enorme druk op de organisatie en de toch al krappe personele bezetting heeft gelegd. Aan het einde van de zomer merkte je dan ook dat de rek er bij de medewerkers wel uit was en er in korte tijd veel van hen was gevraagd.

Ook vonden er richting de zomer diverse veranderingen plaats op specifieke functies binnen de organisaties. Een aantal collega's heeft ons verlaten in 2021. Vertrek van managers geeft altijd onrust maar biedt tegelijkertijd nieuwe kansen. Onze manager ICT kreeg de uitdaging om Park en TD aan zijn team toe te voegen en zo een grotere operationele rol te krijgen. De zittende manager verschoof van afdeling Park en TD naar Plant & Dier, een afdeling die hij met zijn kennis en kunde zeer goed aan kan sturen. En binnen HR werd de HR-adviseur gevraagd voor de functie van Manager HR en KAM.

Daarnaast werd in augustus de toen geldende cao verlengd. De vraag vanuit de werkgeversorganisatie was de cao te verlengen tot eind 2021 zonder aanpassingen in de arbeidsvoorwaarden, vanwege de situatie van weinig inkomsten en hoge kosten waar wij in zaten door corona. De enige aanpassing waarom gevraagd werd was een naamswijziging van de cao Leisure in cao Dierentuinen. Dit dekt beter de lading aangezien er alleen dierentuinen zijn aangesloten bij de cao. De bonden zijn akkoord gegaan met dit voorstel en de onderhandelingen voor een nieuwe cao per 1 januari 2022 zijn gestart in oktober.

Een geheel nieuwe gesprekkencyclus en de daarbij behorende beloningssystematiek is samen met de medewerkers en de OR tot stand gekomen en deze wordt jaarlijks geëvalueerd met betrokkenen. Hierbij hanteren we de richtlijnen vanuit de cao en wijken we hier op enkele punten in positieve zin van af.

Vanuit de afdeling HR worden ook de KAM-activiteiten aangestuurd. WILDLANDS heeft diverse vloeistofdichte en -kerende voorzieningen en deze worden periodiek geïnspecteerd om de juiste werking hiervan te waarborgen zodat schade aan milieu kan worden voorkomen. Hierbij werken we nauw samen met de gemeente Emmen en andere belanghebbenden en evalueren we regelmatig of lopende vergunningen nog passend zijn. Daarnaast worden de mogelijkheden met betrekking tot duurzaamheid en verder verduurzamen in kaart gebracht en meegenomen in de meerjarenplannen.

Na een zomer waar het voornamelijk voor de operationele afdelingen hollen is, lopen de besmettingen weer op en is het afwachten wat de komende maanden gaan brengen.

In het najaar zijn we al druk bezig geweest met het uitrollen van een gedegen wervingscampagne voor 2022. Voor alle coördinatoren binnen onze organisaties wordt een gedegen leiderschapstraining gezocht en samen met de ingehuurd trainer wordt er een op maat gemaakte leergang ontwikkeld die in 2022 zal starten.

Helaas lopen de besmettingen dusdanig op dat het einde van het jaar een afsluiting is in lockdown.

Verzuim

WILDLANDS

	2019	2020	2021
Ziekmeldingen	389	303	280
Verzuimdagen	6.489	5.684	4.384
Verzuimpercentage	3,93%	3,69%	3,10%

ATLAS Theater

	2019	2020	2021
Ziekmeldingen	8	11	16
Verzuimdagen	28	542	955
Verzuimpercentage	0,81%	7,0%	8,81%

Het landelijk verzuim lag in 2021 op gemiddeld 4,8% , hier zitten we binnen WILDLANDS dus ruim onder. Binnen het ATLAS Theater zijn de teams kleiner en hebben we te maken met een hoog percentage langdurig verzuim. Dit wordt enerzijds veroorzaakt doordat we qua bezetting de teams niet op orde krijgen en er dus een hogere werkdruk ontstaat en anderzijds door een aantal ziektegevallen die vanwege corona niet de behandeling kunnen krijgen die ze nodig hebben.

De ambitie is om in 2022 veel meer in te zetten op behoud van personeel.

ICT

De ingezette koers om de ICT binnen WILDLANDS en het ATLAS Theater verder te professionaliseren is in 2021 voortgezet.

In de eerste helft van 2021 zijn de servers voor het kassasysteem en het beveiligingssysteem vervangen. Dit in combinatie met een upgrade van de software.

Onderdeel van de upgrade van de kassasoftware is de nieuwe functionaliteit voor selfservice zuilen voor Momma's restaurant en de functionaliteit "bestellen aan tafel".

In het tweede kwartaal zijn de selfservice zuilen in gebruik genomen in Momma's restaurant.

Voor de afdeling Retail van WILDLANDS is een webshop ontwikkeld waar bezoekers online retailartikelen kunnen aanschaffen.

Voor WILDLANDS en ATLAS is in 2020 een nieuw reserveringssysteem geselecteerd en geïmplementeerd. Met ingang van 1 januari 2021 is het nieuwe systeem Smart Eventmanager live gegaan. Gedurende het jaar is gewerkt aan verdere optimalisaties.

In het laatste kwartaal van 2021 is de organisatie gemigreerd naar Office365. Dit om de beschikbaarheid van de systemen te verhogen en de integratie van mail en teams te optimaliseren.

Daarnaast zijn er diverse hardware- en softwaremigraties uitgevoerd om de prestaties van de ICT-diensten te verbeteren.

Voor 2022 staan er een aantal vervangingstrajecten voor hard- en software op de planning.

Steun

Ook in 2021 heeft WILDLANDS tijdens de lockdownperiodes veel steun gekregen vanuit de omgeving. Veel mensen stuurden kaartjes of mailtjes om te laten weten dat zij erg begaan zijn met het park, de dieren en de medewerkers. Van het in 2020 ontwikkelde plan 'adopteer een dier' is ook in 2021 veel gebruik gemaakt.

Ook in 2021 hebben zowel WILDLANDS als het ATLAS Theater gebruik gemaakt van de verschillende NOW-regelingen die beschikbaar zijn gesteld vanuit de overheid.

De totale bijdrage over geheel 2021 bedraagt circa € 1,8 miljoen.

Daarnaast heeft het ministerie van Landbouw (LNV) de tweede termijn van de dierenruimte regeling (tijdelijke regeling subsidie dierenruimten COVID-19) gepubliceerd die geldt voor alle dierenruimten met een vergunning vanuit het ministerie van LNV. In totaal is er in deze tweede regeling € 52,7 miljoen ter beschikking gesteld. Ook WILDLANDS heeft gebruik kunnen maken van deze regeling.

De bijdrage vanuit dit fonds bedraagt circa € 3,35 miljoen voor WILDLANDS.

In januari 2022 heeft WILDLANDS bij de gemeente Emmen een verzoek ingediend voor compensatie van de extra gemaakte kosten in verband met (handhaving van) de coronamaatregelen. Hierbij kan gedacht worden aan extra personeelskosten, schoonmaakmaterialen en bebording. De extra kosten bedroegen in 2021 € 625.500. Op 28 april 2022 heeft de gemeenteraad ingestemd met dit verzoek.

Tevens is er een verzoek tot huurverlaging 2021 ad € 260.500 ingediend bij de gemeente Emmen. Ook hiermee heeft de gemeenteraad ingestemd op 28 april 2022.

De verruiming van het rekening-courant krediet met € 5,5 miljoen is met een jaar verlengd tot en met 30 juni 2023.

Financieel

Het jaar 2021 is afgesloten met een resultaat voor belastingen van € 1,31 miljoen en dat is € 4,4 miljoen beter dan is begroot. In 2020 was sprake van een resultaat voor belastingen van € -1,15 miljoen.

Het verschil wordt voornamelijk veroorzaakt door:

- Ontvangen bijdragen als gevolg van de coronaschade, hierbij kan gedacht worden aan de bijdrage vanuit de tijdelijke regeling subsidie dierentuinen COVID-19 (LNV2), NOW-regeling en de compensatie door de gemeente Emmen van de extra gemaakte coronakosten.

- Ondanks de lagere bezoekersaantallen ten opzichte van 2020 is de omzet met € 948.000 (4,9%) gestegen. Dit wordt met name veroorzaakt door een hogere yield en hogere bestedingen in horeca en retail.

De brutomarge is gestegen met ruim € 1,1 miljoen ten opzichte van vorig jaar.

- In 2021 hebben we nogmaals verdere kostenbesparingen kunnen doorvoeren. De vaste kosten zijn ruim € 1,3 miljoen (7,7%) lager dan het geval was in 2020. Dit wordt voor een bedrag ad € 825.300 veroorzaakt door een hogere bijdrage vanuit de verschillende NOW-regelingen.

De resterende besparing ad € 501.700 is voornamelijk gerealiseerd binnen de personeelskosten, kosten van onderhoud en de kosten van marketing en communicatie. Uiteraard is dit ook deels het gevolg van de langere sluiting van het park en theater en de lagere bezoekersaantallen.

De bezoekersaantallen zijn gedaald van 560.000 in 2020 naar 516.000 in 2021.

In het ATLAS Theater waren de bezoekersaantallen van de professionele voorstellingen met 12.900 bezoekers 5.350 lager dan begroot. De gemiddelde afrekenprijs lag echter hoger dan in de begroting is opgenomen.

De omzet evenementen laat een lichte stijging zien ten opzichte 2020. Deze omzet is met € 21.800 (16,2%) gestegen naar ruim € 156.000. Dit wordt grotendeels veroorzaakt door de investering in een streamingset waardoor er meer hybride evenementen hebben plaatsgevonden.

Ook binnen ATLAS Theater is er gebruik gemaakt van de NOW-regeling in 2021. In totaal is er een bedrag ad € 325.800 ontvangen in het jaar 2021.

Daarnaast zijn de in 2020 gerealiseerde kostenbesparingen in 2021 ook grotendeels in stand gebleven.

De subsidie van het theater vanuit de gemeente Emmen ligt op het niveau van 2020 en is niet verlaagd naar aanleiding van de sluiting van het theater en het hierdoor fors verlaagde aantal voorstellingen.

Hierdoor is het jaar uiteindelijk afgesloten met een positief resultaat van € 100.000 en dit is € 100.000 beter dan begroot.

Het eigen vermogen van Noorderdierenpark B.V. bedraagt per 31 december 2021 € -41,7 miljoen (31 december 2020: - € 43,0 miljoen). De solvabiliteit bedraagt -106,1% ultimo 2021.

Op basis hiervan kan worden gesteld dat er sprake is van een negatieve, slechte solvabiliteit.

Omdat de gehele financiering van het park in 2019 is overgenomen door de gemeente Emmen zullen er met betrekking tot de negatieve solvabiliteit geen verdere consequenties van toepassing zijn.

In het businessplan 2019-2030 was voor 2021 een resultaat voor belastingen opgenomen van

- € 0,8 miljoen. Het gerealiseerde resultaat is met € 1,31 miljoen ruim € 2,1 miljoen beter.

Dit wordt grotendeels veroorzaakt door de lagere afschrijvingen (€ 1,75 miljoen) voortkomend uit de afwaardering die heeft plaatsgevonden in 2018.

De lagere omzet wordt in 2021 ruimschoots gecompenseerd door de ontvangen steunbijdragen en de interne gerealiseerde kostenbesparingen. In de begroting van 2022 is ook rekening gehouden met lagere bezoekersaantallen als gevolg van de coronacrisis van 2021. Als uitgangspunt is gehanteerd dat het park het gehele jaar is geopend en dat er geen sprake zal zijn van een lockdown. Daarnaast

gaan we ervan uit dat de eventueel nog van toepassing zijnde coronamaatregelen een minimaal effect zullen hebben op de begroting. De bezoekersaantallen zoals opgenomen in het businessplan 2019-2030 zullen niet worden gehaald. Echter wordt er in de begroting van 2022 ruim 5,9 miljoen meer bespaard dan opgenomen in het businessplan 2019-2030.

De jaren na 2022 zijn in de financiële doorrekening van het businessplan ook verder aangescherpt in verband met de ontwikkelingen en realisaties van de afgelopen jaren. De verwachte bezoekersaantallen zijn naar beneden bijgesteld en de bestedingen per bezoeker zijn opnieuw bepaald. Uiteraard is het kostenniveau hierop aangepast en de extra gerealiseerde besparingen van de afgelopen jaren doorgetrokken naar de toekomst.

Liquiditeit

Als gevolg van de uitbraak van het coronavirus en de bijbehorende sluiting van het park in het voorjaar van 2020 heeft de gemeenteraad vorig jaar ingestemd met:

1. Een tijdelijke verhoging van het bestaande rekening-courant krediet van € 7,5 miljoen naar € 13 miljoen. tegen hetzelfde rentepercentage van 2,25% t/m juni 2021 onder de volgende voorwaarden:
 - openstaande bedragen ten gevolge van het verleende uitstel van betalingen worden voldaan;
 - eventueel ontvangen vergoedingen vanuit het rijk in het kader van corona direct ten gunste worden gebracht van het op dat moment aanvullend openstaande rekening-courant krediet.
2. Verlenen van uitstel van de aflossingsverplichtingen t/m juni 2021 (16 termijnen) ten bedrage van € 1,5 miljoen

Begin 2021 zijn beide regelingen verlengd tot en met juni 2022. In het voorjaar van 2022 is bij de gemeente Emmen het verzoek ingediend om de tijdelijke verhoging van het rekening-courant krediet nogmaals te verlengen met 1 jaar tot en met juni 2023. Op 28 april 2022 heeft de gemeenteraad hiermee ingestemd.

Hierdoor is er gedurende geheel 2021 sprake geweest van een voldoende liquiditeit. Ook na afloop van het boekjaar 2021 en het opstellen van herziene begrotingen voor de komende jaren is er nog altijd sprake van een sluitende liquiditeitsbegroting per boekjaar. Om te waarborgen dat er geen acute liquiditeitsproblemen ontstaan is het noodzakelijk dat de verruiming van het rekening-courant krediet met een jaar is verlengd tot en met 30 juni 2023.

Risicoparagraaf

Exploitatierisico park

Een belangrijk risico betreft de exploitatie van het park WILDLANDS waarbij het risico er voornamelijk in is gelegen dat te weinig opbrengsten worden gegenereerd om aan de betalingsverplichtingen te voldoen. Hierbij moet de combinatie van het aantal bezoekers en de gemiddelde entreprijs tot een optimaal rendement leiden. Voor de bezoeker vertaalt dit rendement zich in beleving en opgedane ervaringen tegenover een aanvaardbare prijs. Voor WILDLANDS vertaalt zich dat in financieel perspectief naar omzet en bruto marge in euro's.

Het belangrijke risico schuilt erin dat WILDLANDS niet haar begrote omzet en bruto marge realiseert doordat niet de optimale mix uit aantallen bezoekers en entreprijs wordt gevonden.

Dit kan leiden tot te beperkte liquiditeit om (op termijn) aan betalingsverplichtingen, voornamelijk bestaande uit exploitatiekosten en aflossingsverplichtingen te voldoen.

In het businessplan is op een aantal fronten gewerkt aan een verlaging van het risico voor de exploitatie doordat we forse maatregelen hebben genomen. Bijvoorbeeld:

- Verlaging van de toegangsprijzen
- Realistischere bezoekersaantallen
- Verbeteringen in het park om waardering te verhogen

- Betere marketingmix
- Herstructurering van de financiering (hierdoor daalt de rente en aflossing)
- De beschikking over een rekening-courant (om fluctuaties in liquiditeit op te kunnen vangen)
- Het doorvoeren van forse kostenbesparingen

Ook de komende jaren zal er constant rekening moeten worden gehouden met bovenstaande factoren. Bij het opstellen van de begroting 2022 is dit plan op financieel vlak nogmaals verder aangescherpt.

Daarnaast kunnen externe, onvoorziene factoren een grote impact hebben op exploitatie en liquiditeit. De uitbraak van het coronavirus in 2020 en de jaren daarna is hiervan een voorbeeld waar we nu helaas mee te maken hebben.

Exploitatierisico theater

Een ander risico betreft de exploitatie van het ATLAS theater. In 2021 is een resultaat gerealiseerd in het ATLAS Theater van € 100.000 (voor belastingen). Het positieve resultaat wordt voornamelijk veroorzaakt door gerealiseerde besparingen, steunmaatregelen vanuit de overheid (NOW) en de doorbetaling van de reguliere subsidie door de gemeente Emmen. Het gerealiseerde resultaat is € 100.000 hoger dan begroot. In de meerjarenbegroting, zoals opgenomen in de financiële doorrekening van de jaren 2021-2030, is er vanaf 2023 sprake van een gering verlies wat ten koste zal gaan van de liquiditeit van Noorderdierenpark B.V.

Daarnaast kunnen externe, onvoorziene factoren een grote impact hebben op exploitatie en liquiditeit. De uitbraak van het coronavirus in 2020 en de jaren daarna is hiervan een voorbeeld waar we nu helaas mee te maken hebben.

Fraudegevoeligheid

Binnen zowel Wildlands als Atlas zijn de interne processen zo ingericht dat de mogelijkheden tot fraude tot een minimum worden beperkt. Zo vinden er op het gebied van de verwerking van het contante geld dagelijkse controles plaats, wordt de voorraad goederen maandelijks geteld en gecontroleerd en worden er periodieke controles uitgevoerd met betrekking tot oneigenlijke toetreding van het park. Er zijn derhalve voldoende checks & balances ingebouwd bij de fraudegevoelige processen.

Continuïteit van het park en toekomstparagraaf

2021 was een coronajaar dat nog moeilijker bleek dan het eerste coronajaar in 2020. Na 2020 dachten we dat we er een jaar later beter voor zouden staan maar dat bleek niet zo te zijn. Met uiteindelijk in totaal 5 maanden lockdown en 45% minder bezoekers was het voor het personeel een grote persoonlijke uitdaging om met alle onzekerheden en mentale flexibiliteit te moeten omgaan. Dat vergde veel van iedereen. Niet alleen bij WILDLANDS maar zeker ook bij het ATLAS theater waar de onzekerheid mogelijk nog groter was en er telkens van alles omgeboekt moest worden, vaak met weinig uitzicht op heropening.

De steun die we op allerlei manieren wederom ontvingen in dit jaar was hartverwarmend. Onze gasten bleven ons steunen en ook de omgeving was erg met ons begaan. En als we wel open waren dan waren de reacties van bezoekers zeer positief en dat blijft ook heel veel vertrouwen geven in de toekomst. Naast de morele steun hebben we gelukkig ook dit jaar weer kunnen profiteren van regelingen zoals de NOW-regeling en de dierentuinregeling vanuit het ministerie van Landbouw en Visserij (LNV2) en ook heeft de gemeente de door ons gemaakte extra coronakosten gecompenseerd.

Na de crisis van 2018 en het hernieuwde businessplan wat we eind 2018 presenteerden zijn we voortvarend te werk gegaan. Dat resulteerde in een andere positionering, kostenbasis, een andere prijsstelling, veel grote en kleine verbeteringen in het park en een herwonnen vertrouwen door onze omgeving. Dat resulteerde in een mooi jaar 2019 waarin we 930.000 bezoekers konden verwelkomen. Ook in waardering zagen we alle

parameters omhoog gaan en op Zoover waren we het best gewaardeerde dierenpark van Nederland. We hadden zo graag door willen groeien in die lijn in de jaren daarna maar toen volgden twee coronajaren.

In de begroting van 2022 is ook rekening gehouden met lagere bezoekersaantallen als gevolg van de coronacrisis van 2021. Als uitgangspunt is gehanteerd dat het park het gehele jaar is geopend en dat er geen sprake zal zijn van een lockdown.

Daarnaast gaan we ervan uit dat de eventueel nog van toepassing zijnde coronamaatregelen een minimaal effect zullen hebben op de begroting. De bezoekersaantallen zoals opgenomen in het businessplan 2019-2030 zullen niet worden gehaald. Echter wordt er in de begroting van 2022 ruim 5,9 miljoen meer bespaard dan opgenomen in het businessplan 2019-2030.

In de begroting van 2022 van WILDLANDS Adventure Zoo Emmen wordt uitgegaan van 822.030 bezoekers en bedraagt het begrote resultaat over geheel 2022 - € 1,6 miljoen.

In de begroting van 2022 van ATLAS Theater bedraagt het resultaat - € 0,1 miljoen. Gedurende het gehele jaar 2022 is de liquiditeit van voldoende niveau.

Meerjarenbegroting

In het businessplan WILDLANDS is naast een uitgebreide oorzakenanalyse van de lagere bezoekersaantallen een meerjarenbegroting, inclusief liquiditeitsbegroting opgenomen voor de jaren 2019-2030. Zoals reeds vermeld is deze meerjarenbegroting met ingang van 2021 significant aangescherpt naar aanleiding van de realisaties en ontwikkelingen van de afgelopen jaren. Met ingang van 2022 heeft er nogmaals een verdere aanscherping plaatsgevonden.

De verwachte bezoekersaantallen zijn naar beneden bijgesteld en de bestedingen per bezoeker zijn opnieuw bepaald. Uiteraard is het kostenniveau hierop aangepast en de extra gerealiseerde besparingen van de afgelopen jaren doorgetrokken naar de toekomstige jaren. In de aangepaste meerjarenbegroting worden vanaf het boekjaar 2024 positieve resultaten verwacht.

Op basis van de aangepaste gehanteerde uitgangspunten is er sprake van een sluitende liquiditeitsbegroting tot en met 2030. Hierbij hebben we wel concessies moeten doen in het gewenste niveau van investeringen in de komende jaren. De investeringsbedragen zijn naar beneden bijgesteld. Echter verwachten we ook dat, net als in voorgaande jaren, er externe partijen zoals bijvoorbeeld het WNEF kunnen bijdragen aan het realiseren van verbeteringen. Hier is in de meerjarenbegroting nu geen rekening mee gehouden.

In de aangepaste meerjarenbegroting wordt er van uitgegaan dat er met ingang van 1 juli 2022 weer wordt afgelost op de langlopende lening van de gemeente Emmen.

Daarnaast is het noodzakelijk zijn dat de verruiming van het rekening courant krediet nogmaals wordt verlengd met minimaal een jaar tot en met 30 juni 2023.

De gemeenteraad heeft hier inmiddels mee ingestemd.

Het financiële resultaat uit deze meerjarenbegroting zal echter wel moeten worden behaald zodat de continuïteit gewaarborgd blijft.

Inmiddels is duidelijk dat vanwege de coronacrisis ook het boekjaar 2022 deels anders zal verlopen dan is opgenomen in de begroting 2022. De consequenties hiervan op het resultaat van 2022 zijn niet duidelijk, mede omdat met name op het gebied van de steunmaatregelen vanuit de overheid nog niet alles bekend is (LNV3). Ook in het boekjaar 2022 zal de coronacrisis nog van invloed zijn.

De effecten van corona voor de lange termijn zijn onduidelijk en om die reden is hiermee vooralsnog geen rekening gehouden in de meerjarenbegroting.

Het rekening-courant krediet met de gemeente Emmen is in 2020 tijdelijk verruimd tot en met 30 juni 2022 met € 5,5 miljoen. Om te waarborgen dat er geen acute liquiditeitsproblemen ontstaan is deze verruiming inmiddels verlengd tot en met 30 juni 2023.

Op dit moment is het de verwachting dat vanaf het boekjaar 2023 de aangepaste meerjarenbegroting weer kan worden opgepakt en er weer sprake is van een "normale" situatie.

Dit zorgt ervoor dat liquiditeit een constante, hoge prioriteit heeft binnen het management van WILDLANDS en bij de verschillende stakeholders. In de herziene monitoringsafspraken is overeengekomen dat de liquiditeitsoverzichten periodiek worden bijgewerkt en gedeeld met de gemeente Emmen. Daarbij wordt er ook gekeken naar het verloop van de liquiditeit in de komende jaren. Daar waar nodig wordt er bijgestuurd of worden er verdere aanpassingen gedaan in de kostenstructuur.

De ontstane problemen in 2020 vanwege het coronavirus hebben bevestigd dat de hoge prioriteit voor de liquiditeit een absolute must is.

Tijdens de maandelijkse rapporteringscyclus vindt monitoring plaats en worden de resultaten gedeeld met MT, RvC en de gemeente Emmen.

Daarnaast vindt wekelijks overleg plaats tussen directie en management en eenmaal per kwartaal is er overleg tussen directie en RvC.

De exploitatie van het park zal altijd uitdagend blijven omdat in het businessplan uit wordt gegaan van fors lagere aantallen en een lagere yield. Dit betekent dat de financiële remweg kort is en de druk om kostenefficiënt te opereren erg hoog blijft. De ligging van WILDLANDS in het dunst bevolkte gebied in Nederland betekent dat we altijd een stapje extra moeten zetten om gasten te verleiden om naar Emmen te (blijven) komen. Daarnaast kunnen externe, onvoorziene factoren een grote impact hebben op exploitatie en liquiditeit. In 2020 en 2021 heeft het coronavirus ons helaas volledig in de greep gehad.

De basis van het park staat als een huis. De laatste jaren konden we – ook in lockdown tijd – heel veel verbeteringen realiseren en onze strategie van 'continuous improvement' verder uitrollen. We hopen dat de normale situatie in 2022 terugkomt. Voor het park wordt 2022 het jaar waarin de grote verbouwing van het kompasplein gerealiseerd gaat worden, een langgekoesterde wens om het 'kille' entreeplein in lijn te brengen met de gethematiseerde sfeer dat in het hele park voelbaar is. Uitdagingen zijn er ook voldoende zoals de fors gestegen energieprijzen die een behoorlijke impact op de kosten hebben.

Maar met alles wat we de laatste jaren geïnvesteerd hebben in goodwill van het publiek, in het park zelf, personeel en in het theater zien we de toekomst positief tegemoet, met de kanttekening dat corona geen roet (meer) in het eten gooit. Hopelijk worden de 'normale' onzekerheden van de markt onze uitdaging, niet langer deze pandemie. In 2022 zal ook het langetermijnplan voor WILDLANDS (2023-2032) worden opgeleverd om daarmee invulling te geven aan de vraag 'hoe ziet de toekomst van dierentuinen eruit in het algemeen en die van WILDLANDS in het bijzonder'.

Directie en MT heeft de ambitie en het vertrouwen de meerjarenbegroting alsnog te realiseren.

Emmen, 27 oktober 2022

F.P. van Engelen

2 Verslag van de Raad van Commissarissen

De Raad van Commissarissen heeft kennis genomen van de geconsolideerde jaarrekening van Noorderdierenpark B.V. van 2021. De jaarrekening is in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders op 27 oktober 2022 goedgekeurd en aan de directie is décharge verleend op het gevoerde beleid in 2021 en aan de Raad van Commissarissen voor het uitgeoefende toezicht.

De jaarrekening is door BDO Emmen gecontroleerd en op 1 november 2022 voorzien van een goedkeurende controleverklaring. Deze is toegevoegd aan de overige gegevens op pagina 62.

Samenstelling RvC

Samenstelling RvC in verslagjaar 2021:

De heer H.J. Meijer	president commissaris (vz)
Mevrouw A.T. Brink	commissaris
De heer W. Melenberg	commissaris (vice vz)
De heer W.H. Bussink	commissaris
De heer Th. Lingmont	commissaris

Volgens de statuten van Noorderdierenpark B.V. bedraagt het aantal RvC leden maximaal 6 leden voor maximaal 2 termijnen van vier jaar.

In verband met continuïteitsredenen kan hiervan worden afgeweken.

Gedurende de periode dat door de Algemene Vergadering een Observer to the Board is ingesteld, zal deze persoon op dezelfde wijze en met dezelfde informatiebescheiden worden uitgenodigd voor elke vergadering van de Raad van Commissarissen.

Naar aanleiding van de aanpassing van de governance is het Stichtingsbestuur opgeheven en hierdoor functioneert de RvC als enig toezichthoudend orgaan. De RvC bestaat uit 6 personen, namelijk 5 commissarissen en 1 observer to the board. Verder zijn er afspraken gemaakt hoe de monitoring van het nieuwe businessplan wordt uitgevoerd zodat de gemeente over tijdige en volledige informatie beschikt rondom de resultaten van WILDLANDS en het ATLAS Theater. De formalisering van alle nieuwe afspraken rondom governance en informatievoorziening is in 2020 geëffectueerd.

Nevenfuncties van de commissarissen

Functie	Organisatie	
De heer H.J. Meijer		
Lid	Eerste Kamer VVD	Hoofdfunctie
Vz	RvT Kennispoort Regio Zwolle	
Vz	Min. JV Auditteam Voetbal en Veiligheid	
Vz	Programmaraad Trendbureau Provincie Overijssel	
Mevrouw A. Brink		
Directeur	Fasett Organisatieadvies	Hoofdfunctie
Vz	RvT Yorneo	
De heer W. Melenberg		
Directeur	Sierduif BV te Emmen	Hoofdfunctie
Lid	RvC B-Point Holding BV te Emmen	
Vz	RvT Stichting De Kunstbeweging te Emmen	
Vz	Bestuur Stichting Microprojects te Emmen	
Vz	Business Advisory Board t.b.v. opleiding International Business van NHL Stenden te Leeuwarden	

De heer W. Bussink		
Advocaat/partner	BierensVanBoven advocaten te Assen	Hoofdfunctie
Lid	RvT Stichting de Uitmarkt Emmen	
Vz	Stichting Rotary en samenleving Rotaryclub Emmen 't Loo	
De heer T. Lingmont		
Directeur	European Hospitality Holding BV	Hoofdfunctie
Senior Expert	PUM	
Vz	Bestuur BuurtBuik Centrum Amsterdam	
Sr Business Advisor	GMBA (Global Marine Business Advisors)	
Vice vz	Bestuur Oranje Sociëteit Warmond (per 25 oktober 2021 beëindigd)	

Klokkenluidersregeling

Er is een klokkenluidersregeling opgesteld. Deze is besproken met de Raad van Commissarissen en de ondernemingsraad en goedgekeurd. De regeling is in het 1ste kwartaal van 2021 definitief gemaakt en is vanaf die datum van kracht.

Vergaderfrequentie

In 2021 hebben 7 vergaderingen tussen RvC en directie plaatsgevonden. Op 16 december 2021 heeft de Algemene Vergadering van Aandeelhouders plaatsgevonden. Tevens heeft op 30 juni een evaluatie van de RvC plaatsgehad tijdens een strategische vergadering. Hierin is gesproken over de samenwerking van de RvC en de belangrijkste aandachtspunten voor de toekomst.

De RvC (of een delegatie vanuit de RvC) heeft één vergadering gehad met de Ondernemingsraad. Daarnaast heeft de RvC met de gemeente Emmen twee keer een bestuurlijk overleg gehad en vier keer een kwartaaloverleg. Als gevolg van de coronasituatie hebben de vergaderingen deels fysiek en deels online via TEAMS plaatsgevonden.

Besluitvorming

In 2019 stond de uitvoering van het nieuwe businessplan op de agenda van de RvC. Het jaar 2020 had vooral het jaar moeten zijn waarin de vruchten moesten worden geplukt van dit nieuwe beleid maar dat jaar werd gedomineerd door de coronasituatie die zowel het park als het theater erg heeft geraakt. 2021 werd wederom een jaar waarin corona en alle (financiële) gevolgen daarvan de boventoon voerden. In het jaar 2021 zijn veel projecten afgerond die bijdragen aan de geplande besparingen, meer dierzichtbaarheid, meer educatie of een hogere bezoekerswaardering. De RvC heeft deze ontwikkelingen met interesse gevolgd.

Uiteraard was er naast corona voldoende aandacht voor andere onderwerpen. Deze onderwerpen moeten leiden tot het maximale resultaat in deze situatie maar net zo belangrijk is het vooruitkijken, voor wanneer een meer normale fase zich aandient. Specifieke onderwerpen die in de vergaderingen van de RvC aan de orde zijn gekomen:

- Ontwikkelingen van de abonnementen en de strategie voor de verbetering van de customer journey's van abonnementhouders.
- Strategische sessie over de toekomst van de dierentuin.
- De verhouding tussen aandeelhouder, toezichthouder en bestuurder.
- Kennismaking nieuwe manager HRM en KAM.
- Het 5-jarige bestaan van zowel WILDLANDS als het ATLAS Theater.
- Verbouwing van het kompasplein.
- Ontwikkeling van de energieprijzen.
- Prijsstelling tickets 2022.
- Behandeling van jaarrekening 2020 en begroting 2022.

De RvC spreekt dank en waardering uit aan directie en medewerkers voor alle inspanningen in het bijzondere jaar waarin de coronacrisis wederom een enorme impact heeft gehad op de bedrijfsvoering van beide bedrijven en er is waardering voor de positieve resultaten die, ondanks de pandemie, bereikt zijn.

Emmen, 27 oktober 2022

Raad van Commissarissen Noorderdierenpark B.V.

3 Vaststelling jaarrekening voorgaand boekjaar

De Algemene Vergadering van Aandeelhouders heeft de jaarrekening 2020 vastgesteld, conform de jaarrekening zoals die is opgenomen onder de bijlagen van dit rapport d.d. 16 december 2021. Overeenkomstig het daarbij opgenomen voorstel tot bestemming van het resultaat, is het resultaat over 2020 ad - € 1.146.432 in mindering gebracht op de overige reserve.

JAARREKENING

(na voorstel resultaatbestemming)

31.12.2021

€

€

€

€

31.12.2020

18.355.841

18.826.871

10.927.129

11.709.669

179.315

13.637

29,462,285

30.550.177

—

—

593.352

607.295

287,321

225.854

352.493

361.688

5.388.136

5.636.326

6.027.950

6.223.868

3.163.575

2,093,364

39.247.162

39.474.704

Noorderdierenpark B.V.

5 Geconsolideerde winst- en verliesrekening over 2021

	Resultaat 2021	Resultaat 2020
	€	€
Netto-omzet (22)	20.339.120	19.390.192
Inkoopwaarde van de omzet	<u>1.924.830</u>	<u>2.120.208</u>
Bruto-marge	18.414.290	17.269.984
Personeelskosten (23)	5.684.960	7.228.525
Afschrijvingen (24)	1.419.360	1.375.654
Overige waardeveranderingen (25)	-	-
Incidentele baten en lasten (26)	-	-
Overige bedrijfskosten (27)	<u>8.694.339</u>	<u>8.521.503</u>
Som van de bedrijfslasten	15.798.659	17.125.682
Bedrijfsresultaat	2.615.631	144.302
Financiële baten en lasten (28)	<u>-1.309.581</u>	<u>-1.290.734</u>
Resultaat voor belastingen	1.306.050	-1.146.432
Belastingen (29)	<u>-</u>	<u>-</u>
Resultaat na belastingen	<u><u>1.306.050</u></u>	<u><u>-1.146.432</u></u>

6 Kasstroomoverzicht geconsolideerd 2021

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode.

	2021		2020	
	€	€	€	€
Kasstroom uit operationele activiteiten				
Bedrijfsresultaat		2.615.631		144.302
<i>Aanpassingen voor:</i>				
Afschrijvingen en waardeverminderingen	1.530.324		1.486.658	
Mutatie voorzieningen (exclusief latente belastingen)	407.300		362.611	
		1.937.624		1.849.269
Veranderingen in werkkapitaal:				
Vorraden	13.943		-5.433	
Vorderingen	195.918		-3.281.656	
Kortlopende schulden (exclusief kredietinstellingen en investeringscrediteuren)	2.424.841		-1.695.366	
		2.634.702		-4.982.455
Kasstroom uit bedrijfsoperaties		7.187.957		-2.988.884
Betaalde interest	-1.125.779		-1.134.044	
Betaalde belastingen	-		-	
		-1.125.779		-1.134.044
Kasstroom uit operationele activiteiten		6.062.178		-4.122.928
Kasstroom uit investeringsactiviteiten				
Investerings materiële vaste activa	-442.432		-1.132.597	
Desinvesteringen materiële vaste activa			50.181	
Mutatie investeringscrediteuren	-		-	
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		-442.432		-1.082.416
Kasstroom uit financieringsactiviteiten				
Mutatie langlopende schulden	-4.549.535		5.424.253	
Uitgifte aandelen	-		-	
Kasstroom uit financieringsactiviteiten		-4.549.535		5.424.253
Mutatie geldmiddelen		1.070.211		218.909
Het verloop van de geldmiddelen is als volgt:				
Stand per 1 januari		2.093.364		1.874.455
Mutaties boekjaar		1.070.211		218.909
Stand per 31 december		3.163.575		2.093.364

7 Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling in de geconsolideerde jaarrekening

Algemeen

De vennootschap heeft de geconsolideerde jaarrekening opgesteld volgens de wettelijke bepalingen van Titel 9 Boek 2 Burgerlijk Wetboek.

Noorderdierenpark B.V. staat aan het hoofd van een groep rechtspersonen. Deze vennootschap heeft een 100% belang in WILDLANDS Adventure Zoo Emmen B.V. (voorheen: DPE Recreatie B.V.), een 100% belang in NDP Infra B.V. en een 100% belang in ATLAS Theater B.V.

De voornaamste activiteit van de groep bestaat uit het exploiteren van een themapark en een (stads)theater.

De vennootschappen zijn statutair gevestigd in Emmen. Noorderdierenpark B.V. is ingeschreven bij de Kamer van Koophandel onder nummer 04005859.

Grondslagen van consolidatie

In de geconsolideerde jaarrekening worden opgenomen de financiële gegevens van de vennootschap en haar groepsmaatschappijen per 31 december van het boekjaar. Groepsmaatschappijen zijn rechtspersonen en vennootschappen waarin beslissende zeggenschap wordt uitgeoefend. Hierbij worden mede in aanmerking genomen de financiële instrumenten die potentiële stemrechten bevatten en direct kunnen worden uitgeoefend.

Alle groepsmaatschappijen waarin door Noorderdierenpark B.V. beslissende zeggenschap is verkregen, worden integraal geconsolideerd. In de consolidatie zijn derhalve betrokken de 100% deelnemingen WILDLANDS Adventure Zoo Emmen B.V., NDP Infra B.V. en ATLAS Theater B.V. allen gevestigd te Emmen.

Grondslagen van waardering

Algemeen

De grondslagen die worden toegepast voor waardering van activa en passiva zijn gebaseerd op historische kosten.

Voor zover niet anders is vermeld, worden activa en passiva opgenomen tegen nominale waarde.

Continuïteit

Het eigen vermogen van de onderneming bedraagt € -41,7 miljoen. Met name in het boekjaar 2018 is het eigen vermogen sterk verslechterd. Dit in verband met de bijzondere waardevermindering van - € 50,5 miljoen naar aanleiding van de uitgevoerde impairmentanalyse. In 2019 en 2020 is in totaal het eigen vermogen met nog eens € 3,7 miljoen afgenomen als gevolg van de negatieve resultaten in deze boekjaren.

In het najaar van 2018 is het businessplan WILDLANDS 2019-2030 opgesteld en op 30 oktober 2018 is dit plan gepresenteerd aan het college van de gemeente Emmen. In dit plan is een meerjarenbegroting, inclusief liquiditeitsbegroting opgenomen voor de jaren 2019-2030. Met ingang van het boekjaar 2021 is deze meerjarenbegroting significant aangescherpt naar aanleiding van de realisaties en ontwikkelingen van de afgelopen jaren. In de aangepaste meerjarenbegroting worden vanaf het boekjaar 2024 positieve resultaten verwacht.

De verwachte bezoekersaantallen zijn naar beneden bijgesteld en de bestedingen per bezoeker zijn opnieuw bepaald. Uiteraard is het kostenniveau hierop aangepast en de extra gerealiseerde besparingen van de afgelopen jaren doorgetrokken naar de toekomstige jaren.

Op basis van de aangepaste gehanteerde uitgangspunten is er sprake van een sluitende liquiditeitsbegroting tot en met 2030. Hierbij hebben we wel concessies moeten doen in het gewenste niveau van investeringen in de komende jaren. De investeringsbedragen zijn naar beneden bijgesteld.

Echter verwachten we ook dat er externe partijen zoals bijvoorbeeld het WNEF alsnog kunnen bijdragen aan het realiseren van nieuwe projecten. Hierin is in de meerjarenbegroting nu geen rekening gehouden.

Inmiddels is duidelijk dat vanwege de coronacrisis ook het boekjaar 2022 deels anders zal verlopen dan is opgenomen in de begroting van 2022. De consequenties hiervan op het resultaat van 2022 zijn niet duidelijk, mede omdat met name

op het gebied van de steunmaatregelen vanuit de overheid nog niet alles bekend is (LNV3). Ook in het boekjaar 2022 zal de coronacrisis nog van invloed zijn. De effecten van corona voor de lange termijn zijn onduidelijk en om die reden is hiermee vooralsnog geen rekening gehouden in de meerjarenbegroting.

Het rekening courant krediet met de gemeente Emmen is in 2020 tijdelijk verruimd tot en met 30 juni 2022 met € 5,5 miljoen. Om te waarborgen dat er geen acute liquiditeitsproblemen ontstaan is deze verruiming inmiddels verlengd tot en met 30 juni 2023.

Op dit moment is het de verwachting dat vanaf het boekjaar 2023 de aangepaste meerjarenbegroting weer kan worden opgepakt en er weer sprake is van een "normale" situatie.

Ook na afloop van het boekjaar 2021 en het opstellen van de herziene begrotingen voor de komende jaren is er nog altijd sprake van een sluitende liquiditeitsbegroting per boekjaar. Hiervoor is het wel noodzakelijk zijn dat de verruiming van het rekening courant krediet nogmaals met een jaar wordt verlengd tot en met 30 juni 2023.

Dit zorgt ervoor dat liquiditeit een constante, hoge prioriteit heeft binnen het management van WILDLANDS en bij de verschillende stakeholders. In de herziene monitoringsafspraken is overeengekomen dat de liquiditeitsoverzichten periodiek worden bijgewerkt en gedeeld met de gemeente Emmen.

Daarbij wordt er ook gekeken naar het verloop van de liquiditeit in de komende jaren. Daar waar nodig wordt er bijgestuurd of worden er verdere aanpassingen gedaan in de kostenstructuur. De ontstane problemen in 2020 vanwege het coronavirus hebben bevestigd dat de hoge prioriteit voor de liquiditeit een absolute must is.

Tijdens de maandelijkse rapporteringscyclus vindt monitoring plaats en worden de resultaten gedeeld met MT, RvC en de gemeente Emmen.

Daarnaast vindt wekelijks overleg plaats tussen directie en management en eenmaal per kwartaal is er overleg tussen directie en RvC.

Directie en management heeft bij de beoordeling van de continuïteit rekening gehouden met bovenstaande aspecten en hieruit is de conclusie getrokken dat er sprake is van ambitie en het vertrouwen de meerjarenbegroting te realiseren en te voldoen aan de financieringsvoorwaarden (na aanpassing). Echter aan de realisatie van de meerjarenbegroting kleven meerdere (operationele) risico's waardoor realisatie ervan geen gegeven feit is. Gezien de mate waarin de realisatie van de meerjarenbegroting afhankelijk is van de ontwikkeling van de bezoekersaantallen en de genoemde voorwaarden van de financiering waaraan moet worden voldaan, is er sprake van omstandigheden die materiële onzekerheden met zich meebrengen waardoor de continuïteit negatief beïnvloed kan worden. De ontwikkeling van de bezoekersaantallen is een zeer bepalende en tegelijkertijd onzekere factor om de meerjarenbegroting te realiseren. In de meerjarenbegroting is rekening gehouden met een jaarlijkse groei. Wanneer deze groei lager uitkomt dan begroot, dan kan dit een materiële, nadelige impact hebben op de uitkomst van de meerjarenbegroting.

Daarnaast kunnen externe, onvoorziene factoren een grote impact hebben op exploitatie en liquiditeit en hiermee een negatieve invloed hebben op de continuïteit.

De uitbraak van het coronavirus in 2020 en de jaren daarna is hiervan een voorbeeld waar we nu helaas mee te maken hebben.

De waarderingen in de jaarrekening zijn, ondanks deze materiële onzekerheden, gebaseerd op de veronderstelling dat de onderneming als geheel in continuïteit zal worden voortgezet.

Vergelijkende cijfers

De cijfers voor 2020 zijn, waar nodig, geherrubriceerd teneinde vergelijkbaarheid met 2021 mogelijk te maken.

Schattingen

Bij het opstellen van de jaarrekening dient de ondernemingsleiding, overeenkomstig algemeen geldende grondslagen, bepaalde schattingen en veronderstellingen te doen die medebepalend zijn voor de opgenomen bedragen. De feitelijke resultaten kunnen van deze schattingen afwijken.

Materiële vaste activa

De waardering van de bedrijfsgebouwen en -terreinen, andere vaste bedrijfsmiddelen en de niet aan de bedrijfsuitoefening dienstbare activa is op basis van going concern.

Materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen aanschafprijs verminderd met de lineaire afschrijving gebaseerd op de verwachte gemiddelde economische levensduur en de bijzondere waardeverminderingen.

Levende have wordt niet geactiveerd maar, voor zover voor het verkrijgen van dieren kosten zijn gemaakt zijn deze direct ten laste van het resultaat verantwoord.

De afschrijvingen worden berekend als een percentage over de aanschafprijs volgens de lineaire methode op basis van de economische levensduur. Onderhoudsuitgaven worden slechts geactiveerd, indien zij de gebruiksduur van het object verlengen. Ontvangen subsidies worden rechtstreeks in mindering gebracht op de geïnvesteerde bedragen voor zover deze direct toewijsbaar zijn.

Financiële vaste activa

Per 31 december 2021 is er een verrekenbaar verlies van € 14.320.741. Daarnaast is er sprake van:

- Verschil fiscale en commerciële waardering voorziening groot onderhoud.
- Verschil fiscale en commerciële waardering onroerend goed.

Met betrekking tot het verrekenbaar verlies en de verschillen in de fiscale en commerciële waardering van de voorziening groot onderhoud en de waardering onroerend goed is geen latente belastingvordering opgenomen.

Dit omdat het in de lijn der verwachting ligt dat het fiscaal resultaat in de komende jaren niet voldoende zal zijn om de latente belastingvordering te kunnen verrekenen.

Deelnemingen

Deelnemingen waarin de vennootschap invloed van betekenis uitoefent op het zakelijke en financiële beleid worden tegen de vermogensmutatiemethode gewaardeerd. Overeenkomstig deze methode, worden de deelnemingen in de balans opgenomen tegen het aandeel van de vennootschap in de nettovermogenswaarde vermeerderd met haar aandeel in de resultaten van de deelnemingen vanaf het moment van verwerving, bepaald volgens de grondslagen zoals vermeld in de jaarrekening. In de winst- en verliesrekening wordt het aandeel van de vennootschap in het resultaat van de deelnemingen opgenomen. Indien en voor zover de vennootschap niet zonder beperking uitkering van de positieve resultaten aan haar kan bewerkstelligen, worden de resultaten in een wettelijke reserve opgenomen. Haar aandeel in de rechtstreekse vermogensvermeerderingen en -verminderingen van de deelnemingen wordt ook in de wettelijke reserve opgenomen.

Deelnemingen met een negatieve nettovermogenswaarde worden op nihil gewaardeerd. Wanneer de vennootschap geheel of ten dele in staat voor de schulden van de desbetreffende deelneming, wordt een voorziening gevormd, primair ten laste van de vorderingen op deze deelneming en voor het overige onder de voorzieningen ter grootte van het resterende aandeel in de door de deelneming geleden verliezen, dan wel voor de verwachte betalingen door de vennootschap ten behoeve van deze deelneming.

Vorraden

De voorraden grond- en hulpstoffen, alsmede de handelsvoorraden, worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs danwel lagere marktwaarde. Waar nodig is rekening gehouden met afwaarderingen wegens incurantheid.

Vorderingen en overlopende activa

Vorderingen worden bij eerste verwerking tegen reële waarde inclusief transactiekosten gewaardeerd. Na eerste verwerking worden de vorderingen gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor eventuele oninbaarheid wordt een voorziening getroffen.

Liquide middelen

De liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Voorzieningen

Een voorziening wordt gevormd voor verplichtingen waarvan het waarschijnlijk is dat zij zullen moeten worden afgewikkeld en waarvan de omvang redelijkerwijs is te schatten. De omvang van de voorziening wordt bepaald door de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de desbetreffende verplichtingen en verliezen per balansdatum af te wikkelen. Voorzieningen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Voorziening groot onderhoud

Ten behoeve van het toekomstige groot onderhoud is er een voorziening groot onderhoud gevormd. Op basis van het door WILDLANDS opgestelde meerjarenonderhoudsplan/begroting (MJOP/MJOB) is de dotatie per jaar bepaald. In het MJOP wordt het verwachte uit te voeren groot onderhoud per jaar weergegeven.

Overige schulden en overlopende passiva

Schulden worden bij eerste verwerking tegen reële waarde inclusief transactiekosten gewaardeerd die direct zijn toe te rekenen aan de verwerving van de schulden. Na eerste verwerking worden de schulden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor eventuele oninbaarheid wordt een voorziening getroffen.

Grondslagen voor resultaatbepaling

Netto-omzet

Onder netto-omzet wordt verstaan de opbrengst uit levering van goederen en diensten aan derden onder aftrek van kortingen en dergelijke en exclusief over de omzet geheven belastingen.

Overheidssubsidies

Exploitatiesubsidies worden als bate verantwoord in de winst- en verliesrekening in het jaar waarin de gesubsidieerde kosten zijn gemaakt of opbrengsten zijn gederfd, of wanneer een gesubsidieerd exploitatietekort zich heeft voorgedaan. Overheidssubsidies en andere vormen van overheidssteun worden verwerkt zodra er redelijke zekerheid is dat de rechtspersoon aan de gestelde voorwaarden voldoet en de overheidssubsidie of andere vorm van overheidssteun daadwerkelijk zal verkrijgen.

Kosten

De kosten worden bepaald met inachtneming van de hiervoor reeds vermelde grondslagen voor waardering en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben. (Voorzienbare) verplichtingen en mogelijke verliezen die hun oorsprong vinden voor het einde van het boekjaar worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden en overigens wordt voldaan aan de voorwaarden voor het opnemen van voorzieningen.

Winsten worden verantwoord in het jaar waarin de diensten zijn verricht. Verliezen worden in aanmerking genomen in het jaar waarin deze voorzienbaar zijn.

Belastingen

Met betrekking tot het verrekenbaar verlies en de verschillen in de fiscale en commerciële waardering van de voorziening groot onderhoud en de waardering onroerend goed wordt geen latente belastingvordering opgenomen.

Dit omdat het in de lijn der verwachting ligt dat het fiscaal resultaat in de komende jaren niet voldoende zal zijn om de latente belastingvordering te kunnen verrekenen.

Noorderdierenpark B.V. vormt met betrekking tot de vennootschapsbelasting tezamen met WILDLANDS Adventure Zoo

Emmen B.V., NDP Infra B.V. en ATLAS Theater B.V. een fiscale eenheid. Noorderdierenpark B.V. vormt met betrekking tot de omzetbelasting tezamen met WILDLANDS Adventure Zoo Emmen B.V. en NDP Infra B.V. een fiscale eenheid. Met betrekking tot Atlas Theater B.V. wordt er wel gehandeld alsof er sprake is van een fiscale eenheid voor de omzetbelasting. Omdat er sprake is van een negatief geconsolideerd resultaat is er geen belasting berekend binnen de verschillende vennootschappen waarmee Noorderdierenpark B.V. een fiscale eenheid vormt.

Exploitatierisico park

Een belangrijk risico betreft de exploitatie van het park WILDLANDS waarbij het risico er voornamelijk in is gelegen dat te weinig opbrengsten worden gegenereerd om aan de betalingsverplichtingen te voldoen. Hierbij moet de combinatie van het aantal bezoekers en de gemiddelde entreprijs tot een optimaal rendement leiden. Voor de bezoeker vertaalt dit rendement zich in beleving en opgedane ervaringen tegenover een aanvaardbare prijs. Voor WILDLANDS vertaalt zich dat in financieel perspectief naar omzet en bruto marge in euro's. Het belangrijke risico schuilt erin dat WILDLANDS niet haar begrote omzet en bruto marge realiseert doordat niet de optimale mix uit aantallen bezoekers en entreprijs wordt gevonden.

Dit kan leiden tot te beperkte liquiditeit om (op termijn) aan betalingsverplichtingen, voornamelijk bestaande uit exploitatiekosten en aflossingsverplichtingen te voldoen.

In het businessplan is op een aantal fronten gewerkt aan een verlaging van het risico voor de exploitatie doordat we forse maatregelen hebben genomen. Bijvoorbeeld:

- Verlaging van de toegangsprijzen
- Realistischere bezoekersaantallen
- Verbeteringen in het park om waardering te verhogen
- Betere marketingmix
- Herstructurering van de financiering (hierdoor daalt de rente en aflossing)
- De beschikking over een rekening courant (om fluctuaties in liquiditeit op te kunnen vangen)
- Het doorvoeren van forse kostenbesparingen

Ook de komende jaren zal er constant rekening moeten worden gehouden met bovenstaande factoren.

Daarnaast kunnen externe, onvoorziene factoren een grote impact hebben op exploitatie en liquiditeit.

De uitbraak van het coronavirus in 2020 en de jaren daarna is hiervan een voorbeeld waar we nu helaas mee te maken hebben.

Exploitatierisico theater

Een ander risico betreft de exploitatie van het ATLAS theater. In 2021 is een resultaat gerealiseerd in het ATLAS Theater van € 100.000 (voor belastingen). Het positieve resultaat wordt voornamelijk veroorzaakt door gerealiseerde besparingen, steunmaatregelen vanuit de overheid (NOW) en de doorbetaling van de reguliere subsidie door de gemeente Emmen. Het gerealiseerde resultaat is € 100.000 hoger dan begroot.

In de meerjarenbegroting, zoals opgenomen in de financiële doorrekening van de jaren 2021-2030, is er vanaf 2023 sprake van een gering verlies wat ten koste zal gaan van de liquiditeit van Noorderdierenpark B.V.

Daarnaast kunnen externe, onvoorziene factoren een grote impact hebben op exploitatie en liquiditeit.

De uitbraak van het coronavirus in 2020 en de jaren daarna is hiervan een voorbeeld waar we nu helaas mee te maken hebben.

Toekomstige investeringen

De meerjarenbegroting opgenomen in het businessplan 2019-2030 gaat uit van groei van het aantal bezoekers in de komende jaren. In deze meerjarenbegroting is een bedrag van € 3.931.000 opgenomen met betrekking tot investeringen in betere beleving. Dit bedrag is opgenomen in de aanvullende financiering die is verstrekt door de gemeente Emmen.

Deze investeringen zijn met name gericht op de belangrijkste pijnpunten in het park en vinden vooral plaats op de onderstaande vier pijlers:

- Extra diersoorten toevoegen en dieren meer zichtbaar laten zijn.
- Investeren in logische looproutes.
- Omzetbevorderende investeringen.
- Investeren in storylines, thematisering en beleving.

De verbeteringen zijn in de periode 2019-2021 grotendeels gerealiseerd en dragen in belangrijke mate bij aan het volwassen worden van het park. In het jaar 2021 is er voor ruim € 950.000 geïnvesteerd in WILDLANDS.

De belangrijkste investeringen zijn de herinrichting (fase 3) van het middengebied in Nortica met de bouw van het nieuwe beververblijf, de lodge in Serenga, de educatieve audiotour, verbeteringen Rimbula River en de verbeteringen aan diverse dierverblijven zoals die van de wasberen, gibbons, slingerapen en de savanne.

Voor het boekjaar 2022 is een investeringsbegroting opgesteld met daarop voornamelijk de strikt noodzakelijke investeringen ten behoeve van de exploitatie van het park. Dit betreft een bedrag van € 908.300.

Daarnaast is er een bedrag opgenomen van € 1,7 miljoen met betrekking tot investeringen die leiden tot een verbetering van het park. Dit betreft met name de herinrichting van het kompasplein. Deze investering kan worden gedaan met een volledige financiering middels externe partijen. Als gevolg van de coronacrisis zijn er onvoldoende liquide middelen om dit zelf te kunnen financieren.

Lagere resultaten kunnen er toe leiden dat gewenste investeringen in de toekomst mogelijk moeten worden gereduceerd, uitgesteld of in het uiterste geval zelfs niet kunnen worden gedaan. In de aangepaste meerjarenbegroting is het investeringsbudget naar beneden bijgesteld. Echter verwachten we ook dat, net als in de voorgaande jaren, er externe partijen zoals bijvoorbeeld het WNEF kunnen bijdragen aan het realiseren van verbeteringen. Hier is in de meerjarenbegroting nu geen rekening gehouden.

Het is een must om gastgerichte investeringen toe te blijven voegen aan het park, dit is noodzakelijk om de bezoekers te blijven verleiden het park te bezoeken. Hier blijven we budget voor reserveren.

WILDLANDS is een nieuw bedrijf en heeft tijd nodig om structureel naar de gewenste bezoekersaantallen te groeien. Het kost meerdere jaren om het bedrijf op een juiste wijze te positioneren en om naamsbekendheid op te bouwen om zo te kunnen uitgroeien tot een volwassen park. Het niet tijdig of beperkt kunnen uitvoeren van investeringen kan de optimalisatie en groei naar volwassenheid vertragen.

Het is derhalve van belang de juiste investeringen op het juiste moment uit te voeren en hierbij ook gebruik te blijven maken, indien mogelijk, van externe financieringen. Hierbij kan onder andere gedacht worden aan bijdragen van Stichting WILDLANDS Natuur en Educatie Fonds. Ook in 2022 zullen er een aantal investeringen in het park worden gedaan die mede mogelijk zijn gemaakt door het ter beschikking stellen van gelden vanuit dit fonds.

Toelichting op het geconsolideerde kasstroomoverzicht

Algemene grondslagen

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit de liquide middelen en de vlottende effecten. De effecten kunnen worden beschouwd als zeer liquide beleggingen. Kasstromen in vreemde valuta zijn omgerekend tegen een geschatte gemiddelde koers. Ontvangsten en uitgaven uit hoofde van interest, ontvangen dividenden en winstbelastingen zijn opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten. Betaalde dividenden zijn opgenomen onder de kasstroom uit financieringsactiviteiten. De verkrijgingsprijs van de verworven groepsmaatschappij en de verkoopprijs van de verkochte groepsmaatschappijen zijn opgenomen onder de kasstroom uit investeringsactiviteiten, voor zover betaling in geld heeft plaatsgevonden. De in deze groepsmaatschappijen aanwezige geldmiddelen zijn op de aankoopprijs respectievelijk de verkoopprijs in aftrek gebracht. Transacties waarbij geen ruil van kasmiddelen plaatsvindt, waaronder financiële leasing, zijn niet in het kasstroomoverzicht opgenomen. De betaling van de leasetermijnen uit hoofde van het financiële leasecontract zijn voor het gedeelte dat betrekking heeft op de aflossing als een uitgave uit financieringsactiviteiten aangemerkt en voor het gedeelte dat betrekking heeft op de interest als een uitgave uit operationele activiteiten. De ontvangst uit hoofde van een sale and financial leaseback-transactie wordt gepresenteerd als een ontvangst uit hoofde van financieringsactiviteiten.

8 Toelichting op de geconsolideerde balans

Materiële vaste activa (1)

	<i>Bedrijfs- gebouwen en terreinen</i>	<i>Andere vaste bedrijfs- middelen</i>	<i>Materiële vaste activa in uitvoering</i>	<i>Totaal</i>
	€	€	€	€
Stand per 1 januari 2021				
Aanschafprijs	66.899.362	59.463.373	13.637	126.376.372
Cumulatieve afschrijvingen en waardeverminderingen	-48.072.491	-47.753.704	-	-95.826.195
Boekwaarde per 1 januari 2021	18.826.871	11.709.669	13.637	30.550.177
Investeringsen	358.228	426.189	170.818	955.235
Afschrijvingen	-574.353	-955.971	-	-1.530.324
Bijzondere waardeverminderingen	-	-	-	-
Desinvesteringen	-	-	-	-
Subsidies en bijdragen	-254.905	-252.758	-5.140	-512.803
Saldo	<u>18.355.841</u>	<u>10.927.129</u>	<u>179.315</u>	<u>29.462.285</u>
Stand per 31 december 2021				
Aanschafprijs	67.002.685	59.636.804	179.315	126.818.804
Cumulatieve afschrijvingen en waardeverminderingen	-48.646.844	-48.709.675	-	-97.356.519
Boekwaarde per 31 december 2021	<u>18.355.841</u>	<u>10.927.129</u>	<u>179.315</u>	<u>29.462.285</u>
Afschrijvingspercentages	<u>2%-10%</u>	<u>2%-20%</u>	<u>0%</u>	

In 2010 hebben onderzoeken plaatsgevonden met betrekking tot de conceptontwikkeling van het nieuw te realiseren belevingspark DPE Next. Als gevolg van nieuwe inzichten, herevaluaties van eerder gemaakte ingenomen standpunten, aanpassingen aan het ontwerp en het maken van definitieve keuzes voor het nieuw te bouwen park, is een deel, zijnde 3,6 miljoen, van de reeds geactiveerde uitgaven in 2010 ten laste van de winst- en verliesrekening gebracht.

Daarnaast is er per 31 december 2018 een impairmentanalyse uitgevoerd waaruit een bijzonder waardeverminderingverlies van € 50,5 miljoen naar voren is gekomen (NDP Infra B.V. € 50,2 miljoen, WILDLANDS Adventure Zoo Emmen B.V. 0,3 miljoen). Aanleiding voor het uitvoeren van deze analyse is de verdere daling van de bezoekersaantallen en het daarmee gepaard gaande verslechterende resultaat.

In 2020 is er op basis van de aangepaste meerjarenbegroting opnieuw een impairmentanalyse uitgevoerd. De uitkomsten van deze impairmentanalyse zijn sterk afhankelijk van de gehanteerde WACC en de ontwikkeling van de bezoekersaantallen. De ontwikkeling van de bezoekersaantallen is onzeker, echter de de meest waarschijnlijke scenario's geven geen aanleiding tot een aanvullende impairment (waardevermindering). De effecten van corona voor de lange termijn zijn onduidelijk en om die reden is hiermee vooralsnog geen rekening gehouden in de meerjarenbegroting.

Ook in 2021 is er, op basis van de aangepaste meerjarenbegroting, opnieuw een impairmentanalyse uitgevoerd. Ook hieruit is geen aanvullende impairment naar voren gekomen. Zie verder ook de toelichting rondom de continuïteitsveronderstelling op pagina 25 en 26.

In de fiscale waardering van de materiële vaste activa zijn bovenstaande afwaarderingen niet verwerkt, waardoor er een verschil is ontstaan tussen de commerciële en fiscale boekwaarde.

Financiële vaste activa (2)**Latente belastingvordering (3)**

Met ingang van het boekjaar 2018 is er geen latente belastingvordering meer opgenomen met betrekking tot:

- Voorwaartse verliescompensatie
- Tijdelijk verschil fiscale en commerciële waardering voorziening groot onderhoud.
- Tijdelijk verschil fiscale en commerciële waardering onroerend goed.

Dit omdat het in de lijn der verwachting ligt dat het fiscaal resultaat in de komende jaren niet voldoende zal zijn om de latente belastingvordering te kunnen verrekenen.

	<u>31.12.2021</u>	<u>31.12.2020</u>
	€	€
Wlottende activa (4)		
Voorraden (5)		
Horeca	288.230	344.505
Gereed product en handelsgoederen merchandise en gidsen	305.122	262.790
Vooruitbetalingen op voorraad	-	-
	<u>593.352</u>	<u>607.295</u>
Voorziening voor incurante voorraden	-	-
	<u>593.352</u>	<u>607.295</u>
Vorderingen (6)		
Binnen de post handelsdebiteuren is een totaal bedrag ad € 55.650 opgenomen waarbij sprake is van een vordering op de aandeelhouder.		
Handelsdebiteuren (7)		
Nominaal bedrag	287.321	225.854
Voorziening dubieuze debiteuren	-	-
	<u>287.321</u>	<u>225.854</u>
Belastingen en premies sociale verzekeringen (8)		
Omzetbelasting	<u>352.493</u>	<u>361.688</u>
Overige vorderingen en overlopende activa (9)		
Vooruitbetaalde kosten	581.065	573.845
Nog te ontvangen vergoedingen	4.720.262	4.984.531
Overige vorderingen	86.809	77.950
	<u>5.388.136</u>	<u>5.636.326</u>

De post nog te ontvangen vergoedingen betreft met name de nog te ontvangen inkoopbonussen horeca, de nog te ontvangen afrekeningen inzake de online verkoop en de verkoop van e-tickets en de nog te ontvangen bijdrage vanuit het noodfonds dierenstuinen.

	<u>31.12.2021</u>	<u>31.12.2020</u>
	€	€
Liquide middelen (10)		
Rekening-courant bank	3.103.278	2.035.923
Kasmiddelen	60.297	57.441
	<u>3.163.575</u>	<u>2.093.364</u>

Eigen vermogen (11)

Voor een toelichting op de samenstelling van de mutaties in het eigen vermogen van Noorderdierenpark B.V. wordt verwezen naar de toelichting op de vennootschappelijke balans (pagina 53).

	<u>31.12.2021</u>	<u>31.12.2020</u>
	€	€
Voorzieningen (12)		
Groot onderhoud	<u>2.229.609</u>	<u>1.822.309</u>
	<u>2021</u>	<u>2020</u>
	€	€
<i>Groot onderhoud</i>		
Stand per 1 januari	1.822.309	1.459.698
Bij: dotatie boekjaar	419.885	430.206
Af: Onttrekking in verband met groot onderhoud	-12.585	-67.595
Stand per 31 december	<u>2.229.609</u>	<u>1.822.309</u>

Ten behoeve van het toekomstige groot onderhoud is er een voorziening groot onderhoud gevormd. Op basis van het door WILDLANDS opgestelde meerjarenonderhoudsplan/begroting (MJOP/MJOB) is de dotatie per jaar bepaald. In het MJOP wordt het verwachte uit te voeren groot onderhoud per jaar weergegeven. In het boekjaar 2020 is het MJOP aangepast in verband met de toevoegingen in het park in de afgelopen jaren. De dotatie aan de voorziening is hier ook op aangepast.

Langlopende schulden (13)

	<u>31.12.2021</u>	<u>31.12.2020</u>
	€	€
Onderhandse leningen o/g (14)		
Langlopende lening N.V. Waterleidingmaatschappij Drenthe	23.179	34.764
Rekening-courant gemeente Emmen	6.006.842	9.542.836
Lening gemeente Emmen (2019)	<u>61.532.488</u>	<u>62.086.819</u>
	<u>67.562.509</u>	<u>71.664.419</u>

Langlopende lening N.V. Waterleidingmaatschappij Drenthe

	<u>2021</u>	<u>2020</u>
	€	€
Stand per 1 januari	46.349	57.934
Af: Aflossingen boekjaar	<u>-11.585</u>	<u>-11.585</u>
Stand per 31 december	34.764	46.349
Aflossingsverplichting volgend boekjaar	<u>-11.585</u>	<u>-11.585</u>
Langlopend deel per 31 december	<u>23.179</u>	<u>34.764</u>

Dit betreft een lening met een looptijd van 25 jaar (aflossing in 25 jaarlijkse termijnen vanaf 30 december 2000), met een jaarlijkse aflossing van € 11.585. Het gehanteerde rentepercentage is 6% welke gedurende de gehele looptijd vast staat. Van het restant van de lening per 31 december 2021 heeft een bedrag van € 0 een looptijd langer dan vijf jaar.

Rekening-courant gemeente Emmen

Stand per 1 januari	9.542.836	4.643.789
Bij: Ontvangen in boekjaar	2.300.000	5.750.000
Bij: Rente boekjaar	190.006	149.047
Af: Aflossingen boekjaar	<u>-6.026.000</u>	<u>-1.000.000</u>
Stand per 31 december	6.006.842	9.542.836
Aflossingsverplichting volgend boekjaar	<u>-</u>	<u>-</u>
Langlopend deel per 31 december	<u>6.006.842</u>	<u>9.542.836</u>

Dit betreft een lening ad. max. € 7,5 mio van de Gemeente zoals gevraagd in het in 2018 opgestelde businessplan. Als gevolg van de coronacrisis is dit krediet met maximaal € 5,5 miljoen uitgebreid naar maximaal € 13,0 miljoen. Van het restant van de lening per 31 december 2021 heeft een bedrag van € 6.006.842 een looptijd langer dan vijf jaar. Noorderdierenpark B.V. is verplicht alle mogelijke zekerheden te verstrekken, waaronder pandrechten en hypotheekrechten, ten gunste van de gemeente Emmen tot zekerheid van de betaling van de betalingsverplichtingen.

Lening gemeente Emmen

Stand per 1 januari	62.086.819	62.270.521
Bij: Ontvangen in boekjaar	-	-
Af: Aflossingen boekjaar	<u>-</u>	<u>-183.702</u>
Stand per 31 december	62.086.819	62.086.819
Aflossingsverplichting volgend boekjaar	<u>-554.331</u>	<u>-</u>
Langlopend deel per 31 december	<u>61.532.488</u>	<u>62.086.819</u>

Dit betreft een lening ad € 63,0 mio van de Gemeente zoals gevraagd in het in 2018 opgestelde businessplan. Het betreft een 40-jarige annuïteitenlening met een rentepercentage van 2,25%. Gedurende de eerste 5 jaar is er sprake van een rentekorting van 0,5%. Aflossing vindt plaats met ingang van 1 juni 2019. Als gevolg van de coronacrisis wordt er vanaf 1 maart 2020 tot en met 30 juni 2022 niet afgelost.

Van het restant van de lening per 31 december 2021 heeft een bedrag van € 56.918.950 een looptijd langer dan vijf jaar. Noorderdierenpark B.V. is verplicht alle mogelijke zekerheden te verstrekken, waaronder pandrechten en hypotheekrechten, ten gunste van de gemeente Emmen tot zekerheid van de betaling van de betalingsverplichtingen.

	2021	2020
	€	€
Huurkoop (15)		
<i>Huurkoop distributienetwerk, warmtekrachtkoppelingen en overige zaken</i>		
Stand per 1 januari	2.664.750	3.230.000
Bij: opname huurkoop	-	-
Af: Aflossingen boekjaar	<u>-323.000</u>	<u>-565.250</u>
Stand per 31 december	2.341.750	2.664.750
Aflossingsverplichting volgend boekjaar	<u>-323.000</u>	<u>-323.000</u>
Langlopend deel per 31 december	<u>2.018.750</u>	<u>2.341.750</u>

De huurkoop heeft betrekking op het distributienetwerk, opstalrecht en de roerende zaken inzake de waterzuivering en de warmtekrachtkoppelingen waarmee het park en het ATLAS theater van warmte worden voorzien.

De koopprijs ad € 3.230.0000 zal in 120 maandelijkse termijnen (looptijd 10 jaar) ad € 29.916,67 worden betaald, startend vanaf 1 april 2019.

De boekwaarde van het distributienetwerk, opstalrecht en de roerende zaken inzake de waterzuivering en de warmtekrachtkoppelingen bedraagt per 31 december 2021 € 2.758.353.

Leaseverplichtingen (16)

Leaseverplichtingen

Stand per 1 januari	76.437	24.578
Opgenomen gelden	-	67.945
Aflossing	<u>-19.563</u>	<u>-16.086</u>
Stand per 31 december	56.874	76.437
Aflossingsverplichting volgend boekjaar	<u>-20.261</u>	<u>-19.563</u>
Langlopend deel per 31 december	<u>36.613</u>	<u>56.874</u>

De leaseverplichting is ter financiering van twee tractoren en een veegmachine.

Het restant van de leningen per 31 december 2021 met een looptijd langer dan vijf jaar bedraagt € 0.

	31.12.2021	31.12.2020
	€	€
Vooruitontvangen bedragen (17)		
Lening Q-Park	<u>365.357</u>	<u>469.721</u>

	<u>2021</u>	<u>2020</u>
	€	€
<i>Lening Q-Park</i>		
Stand per 1 januari	469.721	574.085
Aflossing/vrijval	<u>-104.364</u>	<u>-104.364</u>
Stand per 31 december	<u>365.357</u>	<u>469.721</u>

Dit betreft een bijdrage van Q-Park voor de investeringen van Noorderdierenpark B.V. in het parkeerterrein welke Q-Park in 2002 aan Noorderdierenpark B.V. heeft betaald. Deze bijdrage is contractueel gebonden aan de looptijd van de huurovereenkomst van het parkeerterrein (23,5 jaar, tot 1 juli 2025). Indien NDP Infra B.V. de overeenkomst tussentijds opzegt, dient de bijdrage naar rato van de resterende looptijd te worden terugbetaald. Vrijval van de bijdrage vindt plaats naar rato van de verstreken looptijd. Van het restant van de lening per 31 december 2021 heeft een bedrag van € 0 een looptijd langer dan vijf jaar.

Kortlopende schulden (18)

Binnen de post handelscrediteuren is een totaal bedrag ad € 400.447 opgenomen waarbij sprake is van een schuld aan de aandeelhouder.

	<u>31.12.2021</u>	<u>31.12.2020</u>
	€	€
Vooruitontvangen op abonnementen en entree (19)		
Abonnementen en entree	609.971	421.126
Entreebewijzen in omloop	<u>697.309</u>	<u>459.110</u>
	<u>1.307.280</u>	<u>880.236</u>

Belastingen en premies sociale verzekeringen (20)

Loonheffing	154.784	144.694
Pensioenpremies	<u>129.229</u>	<u>123.713</u>
	<u>284.013</u>	<u>268.407</u>

Toegezegde pensioenaanspraken

Het Noorderdierenpark heeft voor haar werknemers een pensioenregeling getroffen waarbij de pensioenuitkeringen gebaseerd zijn op middelloon. De pensioenregeling is ondergebracht bij het Bedrijfspensioenfonds voor de landbouw (BPL).

In 2013 zijn de medewerkers van wie het pensioen nog was ondergebracht bij Nationale Nederlanden ook ondergebracht bij BPL.

De over het boekjaar verschuldigde premies worden als kosten verantwoord. Voor per balansdatum nog niet betaalde premies wordt een voorziening opgenomen. Aangezien deze verplichtingen een kortlopend karakter hebben, worden deze gewaardeerd tegen nominale waarde.

De risico's van loonontwikkeling, prijsindexatie, beleggingsrendement op het fondsvermogen zullen mogelijk leiden tot toekomstige aanpassingen in de jaarlijkse bijdragen aan het pensioenfonds. Deze risico's komen niet tot uitdrukking in een in de balans opgenomen voorziening. In geval van een tekort bij het pensioenfonds heeft de onderneming geen verplichting tot het voldoen van aanvullende bijdragen anders dan hogere toekomstige premies.

De actuele dekkinggraad van BPL bedraagt per 31 december 2021 105,6% (beleidsdekkinggraad 100,0%).

	<u>31.12.2021</u>	<u>31.12.2020</u>
	€	€
Overige schulden en overlopende passiva (21)		
Reservering vakantiegeld en -dagen	603.436	571.433
Accountants- en administratiekosten	168.247	97.750
Nettolonen	55.706	30.978
Vooruitontvangen bedragen	906.651	606.881
Overige schulden en overlopende passiva	<u>3.061.802</u>	<u>1.934.122</u>
	<u>4.795.842</u>	<u>3.241.164</u>

9 Niet in de balans opgenomen verplichtingen en activa geconsolideerde jaarrekening

Meerjarige financiële verplichtingen

Erfpacht parkeervoorzieningen

Er is een langlopende onvoorwaardelijke verplichting aangegaan terzake van erfpacht van de parkeervoorziening aan de Es. De erfpachtovereenkomst voor de parkeervoorziening aan de Es is afgesloten voor de duur van 25 jaar met als begindatum 1 juli 2000.

In 2001 is de parkeervoorziening verhuurd aan een exploitant van parkeervoorzieningen voor de resterende looptijd van de erfpachtovereenkomst.

Op 4 december 2014 is de bestaande erfpacht van de parkeervoorziening aan de Es gewijzigd. NDP Infra BV en de Gemeente Emmen zijn overeengekomen dat de duur van de erfpacht (2000) wordt verlengd van de oorspronkelijke einddatum 1 juli 2025 naar de nieuwe einddatum 1 augustus 2062. Daarnaast zijn de gronden waarop de erfpacht van toepassing is opnieuw vastgesteld. De jaarlijkse termijn bedraagt € 148.307.

Erfpacht parkgronden

Er is een langlopende verplichting aangegaan terzake van erfpacht van de gronden waarop het park is gevestigd.

Deze verplichting bestaat uit 3 erfpachtovereenkomsten met een looptijd tot en met 31 juli 2062.

Per 1 april 2019 is de canon verlaagd naar nihil Dit is vastgelegd in de wijzigingsakte getekend 30 december 2019.

Leaseverplichtingen inclusief onderhoud

De verplichtingen die voortvloeien uit operationele leasing bedragen circa € 72.000 per jaar. De resterende looptijd van de betreffende contracten is tot 5 jaar. Dit betreft de lease van vervoermiddelen en werktuigen.

Huurverplichtingen

Per 1 mei 2015 is er met de gemeente Emmen een huur- en exploitatieovereenkomst aangegaan inzake de Wereld van Theater / Wereld van Ontmoeting. Deze overeenkomst is aangegaan voor de duur van 40 jaar ingaande op 4 januari 2016. De huurprijs van de Wereld van Theater bedraagt € 172.086,63 per maand (€ 2.065.040 per jaar) en is verschuldigd vanaf 1 oktober 2016. De huurprijs van de Wereld van Ontmoeting bedraagt € 26.426,60 (€ 317.119,20 per jaar) en is verschuldigd vanaf 1 april 2016.

De eigenaarslasten van het gehele gebouw bedragen circa € 90.000 per jaar en komen voor rekening van ATLAS Theater (Wereld van Theater) en WILDLANDS Adventure Zoo Emmen B.V. (Wereld van Ontmoeting).

De Gemeente Emmen stelt voor de uitvoering van de culturele programmering Wereld van Theater in principe jaarlijks een subsidie van € 1.500.000 en een jaarlijkse bijdrage van € 2.065.040 vanuit de huuropbrengsten ter beschikking aan ATLAS Theater B.V.

Noorderdierenpark B.V. heeft voor de verplichtingen uit deze overeenkomst een concerngarantie afgegeven.

Met betrekking tot de huur van Animazia is er met de gemeente Emmen in 2020 een huurovereenkomst afgesloten met een looptijd tot en met 30 november 2029. De huurprijs bedraagt circa € 258.000 per jaar.

Overige langdurige verplichtingen

Er zijn diverse verzekeringen afgesloten met een looptijd van 1 jaar tot 1 januari 2023. Deze verzekeringen worden jaarlijks stilzwijgend verlengd voor de periode van 1 jaar. De jaarlijkse kosten bedragen circa € 262.000.

Met betrekking tot de levering van horecaproducten is een overeenkomst afgesloten die een looptijd heeft tot en met 31 december 2022. Deze overeenkomst voorziet in de exclusieve levering van 11 productgroepen (o.a. groente&fruit, droge kuddenierswaren, diepvries en koeling, vlees en vleeswaren, zuivel, frisdranken etc.).

Met betrekking tot de levering van gas is een overeenkomst afgesloten met een looptijd tot en met 31 december 2025. De kosten hiervan zijn afhankelijk van de van toepassing zijnde gasprijs.

Met betrekking tot de levering van elektra is een overeenkomst afgesloten met een looptijd tot en met 31 december 2025. De kosten hiervan zijn afhankelijk van de van toepassing zijnde prijs voor elektra.

Met betrekking tot het onderhoud in het park is er een overeenkomst afgesloten met een looptijd tot en met 31 december 2039. De jaarlijkse kosten bedragen circa € 280.000.

Er is sprake van meerdere overige langdurige onderhouds- en uitvoeringsverplichtingen met looptijden tot (maximaal) 30 juni 2036. De kosten hiervan bedragen circa € 369.000 per jaar.

10 Toelichting op de geconsolideerde winst- en verliesrekening over 2021

Netto-omzet (22)

De netto-omzet kan als volgt worden gespecificeerd naar product:

	2021	2020	Mutatie t.o.v. 2020	Mutatie t.o.v. 2020
	€	€	€	%
Omzet entree	6.740.422	6.464.744	275.678	4,3%
Omzet abonnementen	791.961	919.925	-127.964	-13,9%
Omzet horeca	3.420.635	3.261.824	158.811	4,9%
Omzet evenementen	194.081	181.256	12.825	7,1%
Omzet merchandise	1.088.564	996.323	92.241	9,3%
Omzet voorstellingen theater	316.108	439.068	-122.960	-28,0%
Subsidie Theater	3.586.292	3.561.255	25.037	0,7%
Subsidie tijdelijke regeling subsidie dierentuinen Covid-19	3.347.289	2.819.109	528.180	18,7%
Omzet overige	853.768	746.688	107.080	14,3%
	<u>20.339.120</u>	<u>19.390.192</u>	<u>948.928</u>	<u>4,9%</u>
			2021	2020
			€	€

Personeelskosten (23)

Lonen en salarissen	4.171.901	5.498.624
Sociale lasten	1.046.339	1.195.903
Pensioenlasten	466.720	533.998
	<u>5.684.960</u>	<u>7.228.525</u>

Personeelsleden

Gedurende het boekjaar 2021 bedroeg het gemiddeld aantal werknemers bij Noorderdierenpark B.V., omgerekend naar fulltime equivalenten (fte) 210,15 personen (2020: 233,67 personen).

Lonen en salarissen

Brutoloon	6.317.112	6.888.424
Kosten inhuur	355.678	390.770
	<u>6.672.790</u>	<u>7.279.194</u>
Ontvangen loonsubsidies NOW-regeling	-1.815.068	-989.809
Ontvangen loonsubsidies overig	-685.821	-790.761
	<u>4.171.901</u>	<u>5.498.624</u>

Sociale lasten

Sociale lasten	<u>1.046.339</u>	<u>1.195.903</u>
----------------	------------------	------------------

	<u>2021</u>	<u>2020</u>
	<u>€</u>	<u>€</u>
<i>Pensioenlasten</i>		
Pensioenpremies	<u>466.720</u>	<u>533.998</u>
Afschrijvingen (24)		
Afschrijvingen materiële vaste activa	1.523.724	1.480.018
Vrijval lening	<u>-104.364</u>	<u>-104.364</u>
	<u>1.419.360</u>	<u>1.375.654</u>
<i>Afschrijvingen materiële vaste activa</i>		
Bedrijfsgebouwen en -terreinen	574.353	463.608
Andere vaste bedrijfsmiddelen	955.971	1.023.050
Boekwinst desinvestering materiële vaste activa	<u>-6.600</u>	<u>-6.640</u>
	<u>1.523.724</u>	<u>1.480.018</u>
Overige waardeveranderingen (25)		
Bijzondere waardevermindering materiële vaste activa	<u>-</u>	<u>-</u>
Incidentele baten en lasten (26)		
Incidentele baten	<u>-</u>	<u>-</u>
Overige bedrijfskosten (27)		
Onderhoud	1.344.976	1.638.182
Voeding en veterinair	352.547	341.054
Hygiëne en schoonmaak	103.801	96.923
Huisvesting	4.231.466	3.829.627
Marketing en communicatie	723.022	803.628
Overige personeelskosten	459.365	214.827
Kantoor- en algemene kosten	1.621.052	1.772.428
Diverse baten en lasten	<u>-141.890</u>	<u>-175.166</u>
	<u>8.694.339</u>	<u>8.521.503</u>

	2021 €	2020 €
<i>Onderhoud</i>		
Gebouwen en opstallen	695.814	966.738
Inventarissen	146.456	177.112
Voertuigen	82.821	64.126
Dotatie voorziening groot onderhoud	419.885	430.206
	<u>1.344.976</u>	<u>1.638.182</u>
<i>Voeding en veterinaire</i>		
Kosten diervoeding	301.171	294.076
Veterinaire	51.376	46.978
	<u>352.547</u>	<u>341.054</u>
<i>Hygiëne en schoonmaak</i>		
Schoonmaakkosten gebouwen	13.195	5.073
Schoonmaakkosten dierenverblijven	31.583	30.847
Schoonmaakartikelen	58.658	59.288
Overige schoonmaakkosten	365	1.715
	<u>103.801</u>	<u>96.923</u>
<i>Huisvesting</i>		
Huur en erfpacht	2.467.408	2.224.870
Belastingen	314.279	372.476
Energie en water	1.158.710	952.309
Vuilafvoer	103.506	119.160
Kosten beveiliging	15.021	1.162
Gereedschappen en klein materiaal	172.542	159.650
	<u>4.231.466</u>	<u>3.829.627</u>
Per 1 mei 2015 is er met de gemeente Emmen een huur- en exploitatieovereenkomst aangegaan inzake de Wereld van Theater / Wereld van Ontmoeting. Deze overeenkomst is aangegaan voor de duur van 40 jaar ingaande op 4 januari 2016. De huurprijs van de Wereld van Theater bedraagt € 172.086,63 per maand (€ 2.065.040 per jaar) en is verschuldigd vanaf 1 oktober 2016. In 2020 is er, in verband met de coronacrisis eenmalig een huurkorting verstrekt van € 265.000. De Gemeente Emmen stelt vanuit de huuropbrengsten een jaarlijkse bijdrage ad € 2.065.040 ter beschikking aan ATLAS Theater B.V.		
<i>Marketing en communicatie</i>		
Drukwerk en mailingen	129.031	106.027
TV-, radioreclame en advertenties	71.804	106.051
Online en nieuwe media	111.264	90.583
Overige kosten marketing en communicatie	410.923	500.967
	<u>723.022</u>	<u>803.628</u>

	2021	2020
	€	€
<i>Overige personeelskosten</i>		
Reis- en verblijfkosten	48.889	52.849
Training en opleiding	46.341	37.014
Arbokosten	71.116	29.786
Kosten vrijwilligers	15.799	10.189
Bedrijfskleding	38.850	41.585
Personeelsverzekeringen	33.655	36.686
Overige personeelskosten	204.715	6.718
	<u>459.365</u>	<u>214.827</u>

Kantoor- en algemene kosten

Portikosten	14.882	36.635
Telefoonkosten	15.591	15.530
Contributies en abonnementen	73.169	70.249
Representatiekosten	41.139	40.599
Lease auto's	57.785	79.234
Kosten ICT	518.842	634.575
Kosten (loon)administratie	9.876	12.683
Advieskosten	143.080	217.207
Accountantskosten	145.916	148.355
Verzekeringen	277.539	245.653
Kantoorkosten	6.318	6.742
Overige algemene kosten	316.915	264.966
	<u>1.621.052</u>	<u>1.772.428</u>

De accountantskosten ad € 125.916 zijn als volgt onderverdeeld:

- Controle jaarrekening	€ 125.916
- Overige diensten	€ 20.000

De bezoldiging van de Raad van Commissarissen (RvC) bedraagt € 55.872 (2020: € 56.670) en is opgenomen onder de overige algemene kosten.

Diverse baten en lasten

Diverse baten	-338.305	-256.375
Diverse lasten	196.415	81.209
	<u>-141.890</u>	<u>-175.166</u>

Financiële baten en lasten (28)

Financiële baten

Rente bank	-	-
Overige rente	-	-
	<u>-</u>	<u>-</u>

Financiële lasten

	2021	2020
	€	€
Rente rekening-courant gemeente Emmen	183.826	165.402
Rente lening gemeente Emmen (2019)	1.086.519	1.086.921
Rente lening N.V. Waterleidingmaatschappij Drenthe	2.781	3.476
Overige rente	11.123	4.276
Bankkosten	25.332	30.659
	<u>1.309.581</u>	<u>1.290.734</u>
	<u>-1.309.581</u>	<u>-1.290.734</u>

Belastingen (29)

Vennootschapsbelasting	-	-
Mutatie latente belastingvordering voorwaartse verliescompensatie	-	-
Mutatie latente belastingvordering fiscaal lagere afschrijvingen	-	-
Mutatie latente belastingvordering fiscaal hogere onderhoudskosten	-	-
	<u>-</u>	<u>-</u>
	<u>-</u>	<u>-</u>

11 Gebeurtenissen na balansdatum geconsolideerde jaarrekening

Coronacrisis

Op 12 februari 2021 is de 'Tijdelijke regeling subsidie dierentuinen Covid-19' in het leven geroepen door de minister van Landbouw, Natuur en Visserij. De eerste termijn loopt van maart tot en met september 2020 en deze eerste termijn is verwerkt in de cijfers van 2020.

De tweede termijn betreft de periode november/december 2020 en de periode januari tot en met mei 2021.

De aanvraag van de tweede termijn is opgesteld in december 2021 en de beschikking is ontvangen op 9 mei 2022.

Het volledige subsidiebedrag van de tweede termijn is in de cijfers van 2021 verwerkt.

12 Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling in de enkelvoudige jaarrekening

Algemeen

De enkelvoudige jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de wettelijke bepalingen van Titel 9 Boek 2 BW en de stellige uitspraken van de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving, uitgegeven door de Raad voor de Jaarverslaggeving.

De grondslagen van waardering en resultaatbepaling voor de enkelvoudige jaarrekening en de geconsolideerde jaarrekening zijn gelijk. Deelnemingen in groepsmaatschappijen worden gewaardeerd volgens de netto-vermogenswaarde.

Voor de grondslagen van de waardering van activa en passiva en voor de bepaling van het resultaat wordt verwezen naar de op pagina 25 tot en met 30 opgenomen toelichting op de geconsolideerde balans en winst- en verliesrekening.

	31.12.2021	31.12.2020
	€	€
	-	-
	-	-
	-	-
	-	-
	51.943.658	46.636.271
	14.386	14.087
	1.840	2.840
	51.959.884	46.653.198
	651.725	931.409
	52.611.609	47.584.607

Passiva	31.12.2021	31.12.2020
	€	€
Eigen vermogen (37)		
Geplaatst kapitaal (38)	32.867	32.867
Agioreserve (39)	10.990.730	10.990.730
Overige reserves (40)	<u>-52.683.157</u>	<u>-53.989.207</u>
	-41.659.560	-42.965.610
Voorzieningen (41)		
Voorziening negatieve waarde deelneming (42)	24.336.260	18.857.507
Langlopende schulden (43)		
Onderhandse leningen o/g (44)	<u>67.539.330</u>	<u>71.629.655</u>
	67.539.330	71.629.655
Kortlopende schulden (45)		
Rekening-courant groepsmaatschappijen (46)	1.785.735	-
Crediteuren	-	13
Verbonden partijen	24.329	20.678
Overige schulden en overlopende passiva (47)	<u>585.515</u>	<u>42.364</u>
	2.395.579	63.055
	<u>52.611.609</u>	<u>47.584.607</u>

14 Enkelvoudige winst- en verliesrekening over 2021

	Resultaat 2021	Resultaat 2020
	€	€
Netto-omzet (48)	218	200
Inkoopwaarde van de omzet	-	-
Bruto-marge	218	200
Personeelskosten (49)	1.920	1.920
Bijzondere baten en lasten (50)	2.403.770	4.663.201
Overige bedrijfskosten (51)	15.048	25.014
Som van de bedrijfslasten	2.420.738	4.690.135
Bedrijfsresultaat	-2.420.520	-4.689.935
Financiële baten en lasten (52)	3.726.570	3.543.503
Resultaat voor belastingen	1.306.050	-1.146.432
Belastingen (53)	-	-
	1.306.050	-1.146.432
Aandeel in resultaat van ondernemingen waarin wordt deelgenomen (54)	-	-
Resultaat na belastingen	<u>1.306.050</u>	<u>-1.146.432</u>

15 Toelichting op de enkelvoudige balans

	<u>31.12.2021</u>	<u>31.12.2020</u>
	€	€
Financiële vaste activa (30)		
Deelnemingen in groepsmaatschappijen	-	-
Latente belastingvorderingen	-	-
	<u>-</u>	<u>-</u>

Deelnemingen in groepsmaatschappijen (31)

	NDP Infra B.V.	WILDLANDS Adventure Zoo Emmen B.V.	Totaal
	€	€	€
Stand per 1 januari 2021	-46.157.370	-21.614.161	-67.771.531
Aandeel in het resultaat	318.330	-2.722.100	-2.403.770
	<u>-45.839.040</u>	<u>-24.336.261</u>	<u>-70.175.301</u>
Af: opgenomen in voorziening negatieve waarde deelneming	-	24.336.261	24.336.261
Af: in mindering gebracht op vordering deelneming	<u>45.839.040</u>	<u>-</u>	<u>45.839.040</u>
Stand per 31 december 2021	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>

De deelnemingen betreffen de volgende kapitaalbelangen:

Naam	Vestigingsplaats	Aandeel in geplaatst kapitaal
NDP Infra B.V.	Emmen	100%
WILDLANDS Adventure Zoo Emmen B.V.	Emmen	100%

Vlottende activa (32)

Vorderingen (33)

	<u>31.12.2021</u>	<u>31.12.2020</u>
	€	€
Rekening-courant groepsmaatschappijen (34)		
Rekening-courant NDP Infra B.V.	51.942.506	46.635.163
Rekening-courant WILDLANDS Adventure Zoo Emmen B.V.	-	-
Rekening-courant ATLAS Theater B.V.	<u>1.152</u>	<u>1.108</u>
	<u>51.943.658</u>	<u>46.636.271</u>

	<u>2021</u>	<u>2020</u>
	€	€
<i>Rekening-courant NDP Infra B.V.</i>		
Stand per 1 januari	46.635.163	40.869.077
Mutatie rekening-courant verhouding	<u>4.989.013</u>	<u>5.404.858</u>
	51.624.176	46.273.935
Mutatie inbaarheid rekening-courant verhouding	<u>318.330</u>	<u>361.228</u>
	51.942.506	46.635.163
Stand per 31 december	<u>51.942.506</u>	<u>46.635.163</u>

Over het gemiddeld saldo is 4% rente berekend (2020: 4%).

De netto-vermogenswaarde van de deelneming NDP Infra B.V. is in mindering gebracht op de rekening-courant vordering.

Rekening-courant WILDLANDS Adventure Zoo Emmen B.V.

Stand per 1 januari	-	-
Mutatie rekening-courant verhouding	<u>-</u>	<u>2.756.653</u>
	-	2.756.653
Mutatie inbaarheid rekening-courant verhouding	<u>-</u>	<u>-2.756.653</u>
	-	-
Stand per 31 december	<u>-</u>	<u>-</u>

Over het gemiddeld saldo is 4% rente berekend (2020: 4%).

De netto-vermogenswaarde van de deelneming WILDLANDS Adventure Zoo Emmen B.V. is in mindering gebracht op de rekening-courant vordering.

Rekening-courant ATLAS Theater B.V.

Stand per 1 januari	1.108	55.374
Mutatie rekening-courant verhouding	<u>44</u>	<u>-54.266</u>
	1.152	1.108
Mutatie inbaarheid rekening-courant verhouding	<u>-</u>	<u>-</u>
	1.152	1.108
Stand per 31 december	<u>1.152</u>	<u>1.108</u>

Over het gemiddeld saldo is 4% rente berekend (2020: 4%).

	<u>31.12.2021</u>	<u>31.12.2020</u>
	€	€
Belastingen en premies sociale verzekeringen (35)		
Omzetbelasting	<u>14.386</u>	<u>14.087</u>
Overige vorderingen en overlopende activa (36)		
Waarborgsommen	-	-
Overige vorderingen	<u>1.840</u>	<u>2.840</u>
	<u>1.840</u>	<u>2.840</u>

Eigen vermogen (37)**Geplaatst kapitaal (38)**

Het geplaatst aandelenkapitaal van de vennootschap bedraagt € 32.867, verdeeld in 3.286.707 aandelen van nominaal € 0,01.

	<u>2021</u>	<u>2020</u>
	€	€
Agioreserve (39)		
Stand per 1 januari	10.990.730	10.990.730
Uitgifte aandelen Noorderdierenpark B.V.	-	-
Stand per 31 december	<u>10.990.730</u>	<u>10.990.730</u>
Overige reserves (40)		
Stand per 1 januari	-53.989.207	-52.842.775
Resultaatbestemming	<u>1.306.050</u>	<u>-1.146.432</u>
Stand per 31 december	<u>-52.683.157</u>	<u>-53.989.207</u>
Voorzieningen (41)		
Voorziening negatieve waarde deelneming (42)		
Deelneming WILDLANDS Adventure Zoo Emmen B.V.		
Stand per 1 januari	18.857.507	15.876.608
Bij: mutatie rekening-courant WILDLANDS Adventure Zoo Emmen B.V.	2.756.653	-
Bij: negatief eigen vermogen deelneming	<u>2.722.100</u>	<u>2.980.899</u>
Stand per 31 december	<u>24.336.260</u>	<u>18.857.507</u>

De netto-vermogenswaarde van de deelneming WILDLANDS Adventure Zoo Emmen B.V. bedraagt per 31 december 2020 - € 21.614.161. Een bedrag van € 2.756.653 is in mindering gebracht op de rekening-courant WILDLANDS Adventure Zoo Emmen B.V.

De netto-vermogenswaarde van de deelneming WILDLANDS Adventure Zoo Emmen B.V. bedraagt per 31 december 2021 - € 24.336.262.

Langlopende schulden (43)

	<u>31.12.2021</u>	<u>31.12.2020</u>
	€	€
Onderhandse leningen o/g (44)		
Rekening-courant gemeente Emmen	6.006.842	9.542.836
Lening Gemeente Emmen (2019)	<u>61.532.488</u>	<u>62.086.819</u>
	<u>67.539.330</u>	<u>71.629.655</u>

Rekening-courant gemeente Emmen

	<u>2021</u>	<u>2020</u>
	€	€
Stand per 1 januari	9.542.836	4.643.789
Bij: Ontvangen in boekjaar	2.300.000	5.750.000
Bij: Rente boekjaar	190.006	149.047
Af: Aflossingen boekjaar	<u>-6.026.000</u>	<u>-1.000.000</u>
Stand per 31 december	6.006.842	9.542.836
Aflossingsverplichting volgend boekjaar	-	-
Langlopend deel per 31 december	<u>6.006.842</u>	<u>9.542.836</u>

Dit betreft een lening ad. max. € 7,5 mio van de Gemeente zoals gevraagd in het in 2018 opgestelde businessplan.

Als gevolg van de coronacrisis is dit krediet met maximaal € 5,5 miljoen uitgebreid naar maximaal € 13,0 miljoen.

Van het restant van de lening per 31 december 2021 heeft een bedrag van € 6.006.842 een looptijd langer dan vijf jaar.

Noorderdierenpark B.V. is verplicht alle mogelijke zekerheden te verstrekken, waaronder pandrechten en hypotheekrechten, ten gunste van de gemeente Emmen tot zekerheid van de betaling van de betalingsverplichtingen.

Lening gemeente Emmen

Stand per 1 januari	62.086.819	62.270.521
Bij: Ontvangen in boekjaar	-	-
Af: Aflossingen boekjaar	<u>-</u>	<u>-183.702</u>
Stand per 31 december	62.086.819	62.086.819
Aflossingsverplichting volgend boekjaar	<u>-554.331</u>	<u>-</u>
Langlopend deel per 31 december	<u>61.532.488</u>	<u>62.086.819</u>

Dit betreft een lening ad € 63,0 mio van de Gemeente zoals gevraagd in het in 2018 opgestelde businessplan.

Het betreft een 40-jarige annuïteitenlening met een rentepercentage van 2,25%.

Gedurende de eerste 5 jaar is er sprake van een rentekorting van 0,5%.

Aflossing vindt plaats met ingang van 1 juni 2019.

Als gevolg van de coronacrisis wordt er vanaf 1 maart 2020 tot en met 30 juni 2022 niet afgelost.

Van het restant van de lening per 31 december 2021 heeft een bedrag van € 56.918.950 een looptijd langer dan vijf jaar. Noorderdierenpark B.V. is verplicht alle mogelijke zekerheden te verstrekken, waaronder pandrechten en hypotheekrechten, ten gunste van de gemeente Emmen tot zekerheid van de betaling van de betalingsverplichtingen.

	<u>31.12.2021</u>	<u>31.12.2020</u>
	€	€
Kortlopende schulden (45)		
Rekening-courant groepsmaatschappijen (46)		
Rekening-courant WILDLANDS Adventure Zoo Emmen B.V.	<u>1.785.735</u>	<u>-</u>
<i>Rekening-courant WILDLANDS Adventure Zoo Emmen B.V.</i>		
Stand per 1 januari	-	-
Mutatie rekening-courant verhouding	<u>4.542.388</u>	<u>-</u>
	4.542.388	-
Mutatie inbaarheid rekening-courant verhouding	<u>-2.756.653</u>	<u>-</u>
	-2.756.653	-
Stand per 31 december	<u>1.785.735</u>	<u>-</u>
Over het gemiddeld saldo is 4% rente berekend (2020: 4%).		
De netto-vermogenswaarde van de deelneming WILDLANDS Adventure Zoo Emmen B.V. is in mindering gebracht op de rekening-courant vordering.		
Overige schulden en overlopende passiva (47)		
Kortlopend deel langlopende schulden	554.331	-
Overige schulden en overlopende passiva	<u>31.184</u>	<u>42.364</u>
	585.515	42.364

16 Niet in de balans opgenomen verplichtingen en activa enkelvoudige jaarrekening

Voor een toelichting op de niet in de balans opgenomen verplichtingen en activa van Noorderdierenpark B.V. wordt verwezen naar de geconsolideerde jaarrekening.

17 Toelichting op de enkelvoudige winst- en verliesrekening over 2021

Netto-omzet (48)

	<u>2021</u>	<u>2020</u>
	€	€
Omzet overige	<u>218</u>	<u>200</u>

Personeelskosten (49)

Lonen en salarissen	1.920	1.920
Sociale lasten	-	-
Pensioenlasten	-	-
	<u>1.920</u>	<u>1.920</u>

Lonen en salarissen

Brutoloon	-	-
Kosten inhuur	1.920	1.920
	<u>1.920</u>	<u>1.920</u>
Ontvangen loonsubsidies / uitkeringen	-	-
	<u>1.920</u>	<u>1.920</u>

Sociale lasten

Sociale lasten	<u>-</u>	<u>-</u>
----------------	----------	----------

Pensioenlasten

Pensioenpremies	<u>-</u>	<u>-</u>
-----------------	----------	----------

Bijzondere baten en lasten (50)*Bijzondere baten*

Boekwinst desinvestering materiële vaste activa
Mutatie inbaarheid rekening-courant verhouding

<u>2021</u>	<u>2020</u>
€	€
-	-
<u>-318.330</u>	<u>-361.228</u>
<u>-318.330</u>	<u>-361.228</u>

Bijzondere lasten

Dotatie voorziening negatieve waarde deelneming
Mutatie inbaarheid rekening-courant verhouding

2.722.100	5.024.429
<u>-</u>	<u>-</u>
<u>2.722.100</u>	<u>5.024.429</u>
<u>2.403.770</u>	<u>4.663.201</u>

Overige bedrijfskosten (51)

Huisvesting
Overige personeelskosten
Kantoor en- algemene kosten
Diverse baten en lasten

-	-
-	-
20.174	25.151
<u>-5.126</u>	<u>-137</u>
<u>15.048</u>	<u>25.014</u>

Huisvesting

Belastingen
Gereedschappen en klein materiaal

-	-
<u>-</u>	<u>-</u>
<u>-</u>	<u>-</u>

Overige personeelskosten

Reis- en verblijfkosten
Personeelsverzekeringen
Overige personeelskosten

-	-
-	-
-	-
<u>-</u>	<u>-</u>
<u>-</u>	<u>-</u>

	2021	2020
	€	€
<i>Kantoor- en algemene kosten</i>		
Advieskosten	-	-
Contributies en abonnementen	-	-
Lease auto's	-	-
Accountantskosten (overige diensten)	20.000	25.000
Overige algemene kosten	174	151
	<u>20.174</u>	<u>25.151</u>
<i>Diverse baten en lasten</i>		
Diverse baten	-5.284	-300
Diverse lasten	158	163
	<u>-5.126</u>	<u>-137</u>
Financiële baten en lasten (52)		
<i>Financiële baten</i>		
Rente rekening-courant NDP Infra B.V.	3.736.747	3.508.355
Rente rekening-courant WILDLANDS Adventure Zoo Emmen B.V.	15.184	64.131
Rente rekening-courant ATLAS Theater B.V.	44	1.107
Doorbelaste rente NDP Infra B.V.	1.270.346	1.252.198
	<u>5.022.321</u>	<u>4.825.791</u>
<i>Financiële lasten</i>		
Rente rekening-courant Gemeente Emmen	183.826	165.402
Rente lening gemeente Emmen 2019	1.086.519	1.086.921
Rente bank	1.896	631
Bankkosten	23.510	29.334
	<u>1.295.751</u>	<u>1.282.288</u>
	<u>3.726.570</u>	<u>3.543.503</u>

Belastingen (53)

Vennootschapsbelasting
Mutatie latente belastingvordering voorwaartse verliescompensatie

2021	2020
€	€
-	-
-	-
-	-
-	-

Aandeel in resultaat van ondernemingen waarin wordt deelgenomen (54)

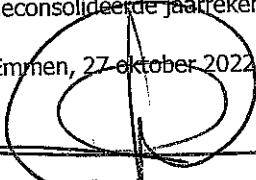
Resultaat deelneming NDP Infra B.V.
Resultaat deelneming WILDLANDS Adventure Zoo Emmen B.V.

-	-
-	-
-	-
-	-

18 Gebeurtenissen na balansdatum enkelvoudige jaarrekening

Voor een toelichting op de gebeurtenissen na balansdatum van Noorderdierenpark B.V. wordt verwezen naar de geconsolideerde jaarrekening.

Emmen, 27 oktober 2022


F.P. van Engelen
Algemeen directeur

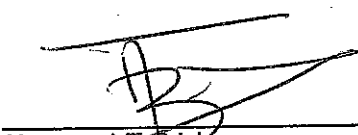
Ondertekening Raad van Commissarissen:

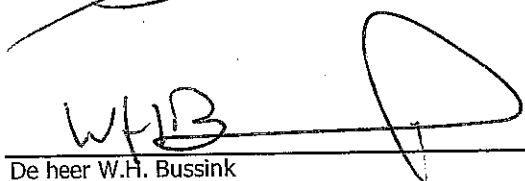
Emmen, 27 oktober 2022


De heer C.J. Meijer


De heer W. Melenberg


De heer Th. Lingmont


Mevrouw A.T. Brink


De heer W.H. Bussink

19 Overige gegevens

Statutaire bepaling inzake resultaatbestemming

Ingevolge artikel 11 van de statuten van de vennootschap staat de winst ter beschikking van de Algemene Vergadering van Aandeelhouders. Voor zover over in enig jaar geleden verlies niet uit een reserve bestreden of op andere wijze gedelgd is, geschiedt in de volgende jaren geen winstuitkering zolang dit verlies niet is aangezuiverd.

Resultaatbestemming

De directie stelt aan de algemene vergadering van aandeelhouders voor het resultaat over het boekjaar 2021 ten bedrage van € 1.306.050 toe te voegen aan de overige reserve.

Dit voorstel is reeds in de jaarrekening verwerkt.

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: de aandeelhouders en de raad van commissarissen van Noorderdierenpark B.V.

A. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2021

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2021 van Noorderdierenpark B.V. te Emmen gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Noorderdierenpark B.V. op 31 december 2021 en van het resultaat over 2021 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 van het in Nederland geldende Burgerlijk Wetboek (BW).

De jaarrekening bestaat uit:

1. de geconsolideerde en enkelvoudige balans per 31 december 2021;
2. de geconsolideerde en enkelvoudige winst-en-verliesrekening over 2021; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Noorderdierenpark B.V. zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Materiële onzekerheid over de continuïteit

Wij vestigen de aandacht op het onderdeel 'continuïteit' in de toelichting op pagina 25 tot en met 26 van de jaarrekening, waarin uiteengezet is dat de vennootschap te maken heeft met diverse onzekere factoren ten aanzien van de continuïteitsveronderstelling. De belangrijkste omstandigheden zien toe op:

- ▶ het negatieve eigen vermogen van € 41,7 miljoen en de aangepaste meerjarenbegroting waar vanaf 2024 positieve resultaten worden verwacht;
- ▶ de significante bijstelling van eerdere plannen met name door tegenvallende resultaten in 2020 en 2021 en ontwikkeling bezoekersaantallen vanwege de effecten van corona. Eventuele meerjarige gevolgen van de coronacrisis voor de ontwikkeling van de liquiditeit, de omzet en eventuele steunregelingen zijn hoogst onzeker;
- ▶ de ontwikkeling van bezoekersaantallen is een zeer bepalende en tegelijkertijd onzekere factor om de meerjarenbegroting te realiseren;
- ▶ het verkrijgen van verlenging van de verruiming van de rekening courant positie met de gemeente Emmen. Het uitstel en de verruiming loopt tot en met 30 juni 2023.

Uit de toelichting in de jaarrekening op pagina 25 en 26 blijkt eveneens dat er nog steeds grote onzekerheden blijven bestaan. Het management geeft daarbij aan dat er sprake is van een materiële onzekerheid met betrekking tot de continuïteit van de onderneming. Wij hebben de uiteenzetting van de situatie en de hierbij behorende onzekerheden beoordeeld en zijn van mening dat dit gegeven de situatie een adequate toelichting is.

Voorgaande condities duiden op het bestaan van een onzekerheid van materieel belang op grond waarvan gereede twijfel zou kunnen bestaan over de continuïteitsveronderstelling van de vennootschap. Ons oordeel is niet aangepast met betrekking tot deze aangelegenheid.

B. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij is andere informatie opgenomen, die bestaat uit:

- ▶ het bestuursverslag (pagina 3 tot en met 15)
- ▶ verslag van de raad van commissarissen (pagina 16 tot en met 18);
- ▶ de overige gegevens (pagina 60).

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- ▶ met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- ▶ alle informatie bevat die op grond van Titel 9 Boek 2 BW is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in Titel 9 Boek 2 BW en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur en de raad van commissarissen voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de onderneming in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de vennootschap te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De raad van commissarissen is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de vennootschap.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- ▶ het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- ▶ het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de vennootschap;
- ▶ het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- ▶ het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een onderneming haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- ▶ het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- ▶ het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor de aansturing van, het toezicht op en de uitvoering van de groepscontrole. In dit kader hebben wij de aard en omvang bepaald van de uit te voeren werkzaamheden voor de groepsonderdelen. Bepalend hierbij zijn de omvang en het risicoprofiel van de groepsonderdelen of de activiteiten. Op grond hiervan hebben wij de groepsonderdelen geselecteerd waarbij een controle of beoordeling van de volledige financiële informatie of specifieke posten noodzakelijk was.

Wij communiceren met het bestuur en de raad van commissarissen onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Groningen, 1 november 2022

BDO Audit & Assurance B.V.
namens deze,

w.g. E.J. Jongsma RA
